



industrija
gumijevih
usnjenih
inkemičnih
izdelkov

Sava Kranj

ŠTEV.: 13/14., LETO: XVIII

17. JULIJA 1978

V GUMARSKI ŠOLI ...



Prizor s slovesnosti ob razglasitvi rezultatov zaključnih izpitov na poklicni gumarski šoli. Poslovilni nagovor predstojnika, hkrati pa tudi razrednika, Nika Slaparja, je bil kratek, jedrnat, a človeško topel in prisrčen, kot so bile prisrčno izrečene čestitke tistim, ki jim je izročil spričevala o opravljenem zaključnem izpitu.

Vsi sicer niso uspešno opravili zaključnih izpitov, upamo pa, da se bodo konec avgusta te naloge lotili resneje, bolje pripravljeni.

Tako se bo v delovni organizaciji zaposlila nova generacija gumarjev – izdelovalcev pnevmatike. Delovna mesta jih čakajo, zlasti TAP potrebuje nove strokovne moči.

Tem novim gumarjem želimo, da bi se v delovno okolje uspešno vključili, da bi v vas našli dobre, razumevajoče sodelavce.

V DANAŠNJI ŠTEVILKI OBJAVLJAMO:

Naš dolgoletni sodelavec Franc Oman je bil delegat na enajstem kongresu ZKJ. Njegove vtise in razmišljanja smo zapisali iz pogovora in pridali nekaj poudarkov iz uvodnega referata tovariša Tita na plenarni seji kongresa.

STRAN 7

Nadaljevanje strokovnega prispevka tov. Jožeta Copka o zaposlovanju, strukturi zaposlenih in spremljanju delavcev.

STRAN 4

V rubriki Vprašanja in odgovori objavljamo odgovore tov. Stanislava Korena, direktorja SIS na vprašanja bralcev.

STRAN 10

Medtem ko smo v novi organizaciji Save začeli delati s 1. 1. 1978, je to hkrati pomenilo, da je treba s samouprav-

73 MILIJARD ST. DIN INVESTICIJ V TAP



Ob peti fazi izgradnje tovarne avtopnevmatike smo v sredstvih obveščanja v Savi razmeroma veliko pisali. Ob koncu junija pa sta bili podpisani pogodbi o investicijskih vlaganjih za to obsežno, predvsem pa utemeljeno naložbo. O izgradnji pete faze TAP in o podpisu pogodbe objavljamo obsežnejšo informacijo na straneh 3 in 5.

Na sliki: predstavniki IFC Semperita, Ljubljanske banke in Save so si po podpisu nazdravili, gostje pa so nam zaželeli tudi v prihodnje uspešno delo.



OBRAMBNI DAN



V krajevni skupnosti občani in delovni ljudje, organizirani v temeljnih in drugih organizacijah udruženega dela, v samoupravnih organizacijah in skupnostih, družbenopolitičnih in družbenih organizacijah ter društvih uresničujejo politiko ljudske obrambe in se neposredno organizirajo, pripravljajo in usposablajo za oborožen boj in za druge oblike odpora.

nimi splošnimi akti urediti vse notranje odnose – med tozdi, delovnimi organizacijami in sozdom. V letošnjem prvem polletju smo izdali izredno veliko predlogov, nekaj pa jih je še v pripravi. Kako jih bomo sprejemali in kdaj lahko preberete v informaciji Sprememba programa sprejemanja splošnih samoupravnih aktov.

STRAN 8

V Savi je od vseh zaposlenih skoraj polovica žensk. Delovno področje delavke Savčanke sega od najbolj preprostih do najodgovornejših opravil. Tokrat smo se pogovarjali s tovarišico Marijo PREVODNIK, tehnologinjo.

STRAN 16

Vprašanja »Kaj je s kulturo v Savi?« niti niso tako redka. Še posebej zato, ker je znano, da v Savi deluje ena najboljših amaterskih Folklornih skupin, pa tudi naš oktet se je lepo uveljavil.

Zavedajoč se obveznosti do kolektiva, do sodelavcev, ki to dejavnost v celoti, še posebej pa materialno podpirajo, so pripravili za Savčane večer narodnih plesov in pesmi. STRAN 6

PREBRALI SMO ZA VAS

V reviji za pravno teorijo in prakso, PRAVNIK, je izšel članek dr. Ivana Kristana pod naslovom »Politični sistem in študij prava«, ki je bil pravzaprav uvod v razpravo za okroglo mizo na praviadi 6. 11. 1977. Članek se nam je zdel zanimiv predvsem zaradi kritičnih pogledov na nastajanje samoupravnih splošnih aktov in vlogo pravnikov pri nastajanju le-teh.

»Pri pripravljanju samoupravnih splošnih aktov bo potrebno bolj aktivirati vse samoupravne dejavnike in družbenopolitične organizacije, predvsem pa strokovne institucije in društva.«

Nedvomno, da pravniki s svojim strokovnim znanjem lahko veliko prispevajo, da bi slabosti na tem področju hitreje in učinkoviteje odpravljali.

Hkrati pa velja ugotoviti, da izdelava samoupravnih splošnih aktov ni zgolj (strokovna) zadeva pravnikov, ampak je to pomembno samoupravno dejanje delovnih ljudi oz. občanov, v katerem se uresničuje njihov samoupravni bit in v katerem morajo priti do izraza njihovi avtentični interesi.

Zato so se pokazali primeri organizacij, ki kupujejo razne vzorčne statute, pravilnike itd. kot popolnoma zgrešeni.

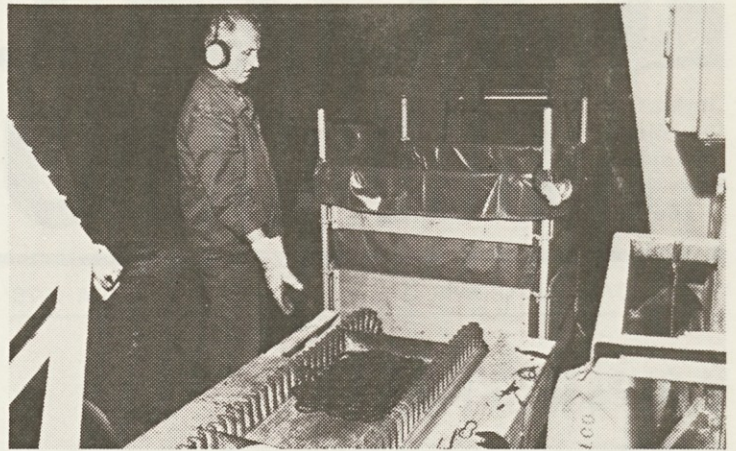
V teh primerih imajo splošne akte samo po naslovu, imajo jih za v predal, ne pa za urejanje družbenih razmerij. V največ primerih gre to v prid birokratsko - tehnokratskim strukturam, ki v neurejenem stanju najlaže uveljavljajo svojo samovoljo in vladajo nad ljudmi. Tako lahko rečemo, da takšni samoupravni splošni akti, ki nosijo samo to ime, ne urejajo pa družbenih razmerij, služijo zgolj za alibi birokratsko - tehnokratski praksi.

Pravnikova strokovna pomoč pri izdelavi samoupravnih splošnih aktov je sicer dragocena, nikakor pa ne more nadomestiti samoupravne aktivnosti celotnega kolektiva. Pravnik ne more sam določiti vsebinskih izhodišč in ciljev določenega samoupravnega splošnega akta - to je samoupravna pravica vseh samoupravljalcev.

Pač pa pravnik lahko to vsebino in cilje oblikuje v ustrezno obliko, v celoto

razumljivih in vzročno med seboj povezanih norm, pri čemer kot nujno podlago uporablja poznavanje temeljev naše družbenoekonomske in družbenopolitične ureditve, poznavanje ustavnih svoboščin, pravic in dolžnosti občanov, poznavanje načel in mehanizmov za varstvo samoupravnih pravic in družbene lastnine itd.

Takšno strokovno pomoč lahko nudi tudi pravnik, ki ga pokličejo od zunaj na pomoč, medtem ko tisti, ki je član kolektiva, sam hkrati deluje kot enakopraven član z drugimi pri definiranju vsebinskih izhodišč in ciljev samoupravnega splošnega akta.



DUŠILNE SLUŠALKE PROTI ROPOTU

Tole sliko smo posneli v stari valjarni. Tam so namreč postavili precej glasen stroj, tako glasen, da brez zaščite človek ne zdrži dolgo ob njem.

Problem poskušajo rešiti z zaščitnimi dušilnimi slušalkami - toda vprašanje je, kako zaščititi tudi ostale delavce, tiste, ki ne delajo neposredno ob stroju.

Na sliki: Jurij Borič

ODGOVORNOST - KAJ JE TO?

NEKATERA NAČELA GOSPODARSKO-KAZENSKE ODGOVORNOSTI ODGOVORNIH OSEB

1. NAČELO OSEBNE ODGOVORNOSTI

Odgovorna oseba lahko odgovarja in je kaznovana samo za svoje dejanje, odnosno opustitev, ne pa za dejanje drugih. Tudi pri opustitvi dolžnega nadzora odgovorna oseba odgovarja za svojo opustitev, ne pa za opustitve drugih - bodisi svojih podrejenih, bodisi svojih nadrejenih delavcev. To je tudi v skladu z osnovnim načelom kazenskega prava o odgovornosti, pa tudi z zakonom o združenem delu, ki v členu 193 določa, da so delavci vzajemno in osebno odgovorni za vestno izpolnjevanje delovnih obveznosti v delovnem razmerju. Po istem določilu delavec odgovarja disciplinsko in materialno za nespoštovanje odločitev, sprejetih v organizaciji, v kateri dela, za kršitve delovnih obveznosti in za druge kršitve delovne discipline, ki jih stori po svoji krivdi.

2. ODGOVORNOST ENE ODGOVORNE OSEBE NE IZKLJUČUJE ODGOVORNOSTI DRUGE ODGOVORNE OSEBE

Vse bolj povezan proizvodni proces, razširjene oblike odločanja v organizacijah združenega dela in široke notranje kontrole pogosto ustvarjajo takšne pogoje, ki odgovornost za posamezne kršitve - pa naj se te nanašajo na kvaliteto proizvodnje, formiranje cen,

opravljanje zunanjetrgovinskih poslov, blagovnega prometa itd., ni in niti ne more biti nujno omejena na enega delavca, kot edinega povzročitelja kršitve, ki predstavlja gospodarski postopek ali pa kakšno drugo obliko odgovornosti.

Najrazličnejše priložnosti, v katerih prihaja ali bi lahko prihajalo do kršitev, zlasti na področju proizvodnje, omogočajo določati obče veljavna uporabna pravila za vse primere, tako v fazi proizvodnje kot v fazi prometa. Praksa pa je vendarle izoblikovala nekatere smernice, ki lahko služijo kot napotilo za ugotavljanje odgovornosti, kadar pride do kršitve.

Tako bo kontrolni organ v organizacijah združenega dela praviloma vselej odgovarjal za proizvodnjo in prodajo proizvoda, katerega kvaliteto je mogoče zanesljivo ugotavljati z analizo takega vzorca, ki reprezentira celotno količino, od katere je vzorec vzet (npr. mleko, alkoholne pijače in podobno).

Odgovornost »kontrolorja« pa ne izključuje odgovornosti drugega delavca, po čigar krivdi (naklepu ali malomarnosti) je prišlo do izdelave nekvalitetnega proizvoda.

Ali: kontrolor, ki pregleduje vzorce končnih izdelkov v zaključni fazi proizvodnje, ki ne predstavljajo - reprezentirajo celotne količine po predpisani metodologiji, pa vendarle pridejo v promet nekvalitetni proizvodi, praviloma ne bo odgovoren, če mu ni mogoče očitati (dokazati), da bi pri opravljanju dela ravnal vsaj malomarno. Odgovarjal pa bo delavec, ki je v predhodni fazi (bodisi kot storilec ali zaradi

opustitve dolžnega nadzora) ravnal vsaj malomarno in je to njegovo ravnanje v vzročni zvezi s slabimi izdelki.

Tako npr. ni odgovorna odgovorna oseba delovne organizacije pri proizvodnji in prodaji semen, če se v prometu nahajajo semena, ki ne odgovarjajo označeni kakovosti glede kaljivosti, če se ugotovi, da so bile analize napravljene na predpisan način. Če pa bo odgovarjala delovna organizacija, je odvisno od tega, ali bo možno dokazati (s pomočjo izvedenca) ali so bila semena nekvalitetna že, ko so bila proizvedena (bo odgovarjala) ali pa je podana možnost, da je do škodljivih sprememb prišlo v fazi prometa (ne bo odgovarjala).

Kadar pride do napak v organiziranem delovnem procesu, pogosto ugotavljamo dvojno odgovornost, in sicer: odgovornost delavca kot neposrednega storilca in odgovornost drugega delavca zaradi opustitve dolžnega nadzora, če bi ta nadzor mogel odkriti napako, kajti obstoj odgovornosti neposrednega storilca ne izključuje odgovornosti druge odgovorne osebe zaradi opustitve dolžnega nadzora. Ta druga odgovornost, ki je lahko pomembnejša, se v praksi neupravičeno le redko ugotavlja.

Dolžni nadzor seveda ne smemo zamenjati s pravico nadzora. Pravica nadzora je zlasti v organizacijah združenega dela največkrat uveljavljena zaradi skrbnosti odgovornih delavcev, neizvrševanje te pravice pa nima za posledico sankcionirane pravne odgovornosti.

(Nadaljevanje na 9. strani)

73 MILIJARD ST. DIN INVESTICIJ V TAP

Dne 26. junija 1978 sta bili v upravni stavbi ob skromni slovesnosti podpisani izredno pomembni pogodbi: vlaganje sredstev za izgradnjo V. faze tovarne avtopnevmatike (posojilna pogodba in pogodba o vlaganju sredstev).

V nadaljevanju objavljamo osnovne značilnosti tega obsežnega projekta in nekatere podrobnosti o podpisu pogodbe. Pri tem je treba poudariti izreden pomen te odločitve, saj bo z njo Sava naredila odločilen korak na domače in tuje tržišče in obdržala sedanje vodilno mesto na področju proizvodnje avtopnevmatike.

Prav gotovo pomeni skupna naložba veliko zaupanje Savi, našemu delu in kvaliteti našega dela. To zaupanje pa nas zavezuje, da vsak posameznik in vsi skupaj delo opravimo odgovorno in kvalitetno, da si prizadevamo izpolniti vse naloge — za dobrobit nas in celotne družbene skupnosti.

Pred podpisom je tovariš Filip Majcen dejal:

»Spoštovani gostje, ob današnjem pomembnem dogodku — ob odločilnem trenutku za izgradnjo pete faze tovarne avtopnevmatike — vas lepo pozdravljam. S tem projektom se Sava vključuje v srednjeročni razvojni program sestavljene organizacije združenega dela, v srednjeročni razvojni program reprojekta SRS in SFRJ. Naša proizvodnja je pomemben člen v sklopu avtomobilske industrije in bistveno prispeva k zmanjšanju uvoza. Skupaj z jugoslovansko avtomobilsko industrijo pa se Sava zelo uspešno vključuje v mednarodno delitev dela. Ta dva pomembna dejavnika nam zagotavljata stalnost izvoza. Peta faza avtopnevmatike pomeni zaključek projekta, ki smo ga začeli uresničevati leta 1972 skupaj s finančnimi sredstvi



Pogodbo so podpisali: IFC — Theo L. Zirkel Sava — Janez Bororič Semperit — dr. Velze Kraus Sava Semperit — Viljem Žener

IFC in Semperita, in ki bo z zaključkom del predstavljal zaokroženo celoto.

Ob tej priložnosti se zahvaljujem predstavnikom IFC, Semperita, Ljubljanske banke in vsem dejavnikom, ki so s konstruktivnim pristopom pripomogli, da lahko v tako kratkem času pričnemo z uresničevanjem te obsežne in odgovorne naloge.

Peta faza tovarne Avtopnevmatike

Sava Kranj — tozda tovarna avtopnevmatike Sava Semperit — je pripravila v okviru srednjeročnega programa 1976—1980 investicijski program za povečanje proizvodnje radialne avtopnevmatike.

S tem projektom Sava Kranj realizira cilje tako srednjeročnega programa sozda Sava kot tudi SR Slovenije ter se še naprej intenzivno vključuje v jugoslovanski gospodarski prostor.

Avtopnevmatika se pojavlja na tržišču večinoma kot reprojekta v nadaljnji predelavi, oziroma kot podsklop oziroma sestavni del. To zlasti velja za proizvodnjo, ki pokriva avtomobilsko industrijo, tako doma kot v inozemstvu, kot tudi za pretežni del takojmenovane druge opreme, kjer gre zlasti za nadomestne dele

Potem je spregovoril tudi predstavnik IFC. Dejal je, da so pred odločitvijo o dodelitvi kredita najprej pregledali, kako smo delali doslej, kakšni so rezultati prve skupne naložbe (1972 op. ur.) in šele na teh osnovah so se odločili. Dejal je, da je bilo med sodelovanjem očitno, da je bilo delo dobro opravljeno, zato nam je zaželel, da bi bili uspešni tudi pri nadaljnjem delu.

v cestnem in internem transportu.

Projekt je sestavni del kompleksa programov, s katerimi se integrirano uresničuje del širšega reprojekta, z namenom, da se v celotni verigi zmanjša uvozna odvisnost in ustvari pogoji za večji izvoz. V ta sklop spada poleg gumarske panoge tudi proizvodnja surovin za to industrijo in končni uporabniki in potrošniki gumarskih izdelkov, ki le-te potrebujejo kot reprojekta, oziroma kot nadomestne dele.

Sava skupaj z ostalimi večjimi predstavniki panoge v srednjeročnem programu predvideva, da bo predvsem z združevanjem dela in sredstev realizirala večje projekte, ki bodo zagotovili gumarski dejavnosti osnovne domače surovine kot:

- rekonstrukcijo in povečanje proizvodnje regenerata kot surovine, ki nadomešča kavčuk,
- izgradnja projekta za proizvodnjo jeklenega korda, ki predstavlja 40 odstotkov vrednosti materiala v avtopnevmatiki,
- združevanje sredstev za izgradnjo jugoslovanskih kapacitet sintetičnega kavčuka, saj ter drugih kemikalij.

Podobna so povezovanja za nadaljnjo predelavo oziroma potrošnjo avtopnevmatike in gumijevih izdelkov s končnimi potrošniki, zlasti z avtomobilsko industrijo, ki je tako v Sloveniji kot v drugih republikah s srednjeročnim programom uvrščena v prioriteto dejav-

nost. V predloženi projekt se bodo z združevanjem sredstev vključili slovenski proizvajalci avtomobilov, posredno pa tudi TAS Sarajevo. Preko domače avtomobilske industrije, pa tudi direktno, bo Sava postala še večji dobavitelj avtomobilske industrije zahodne Evrope, prav tako na osnovi dolgoročnih pogodbenih odnosov.

Projekt avtopnevmatike je s takšnim razvojnim uspehom zelo pomemben člen, če ga gledamo celovito od osnovne surovine do končnega potrošnika, zlasti še, če upoštevamo zelo veliko udeležbo v jugoslovanski proizvodnji pnevmatike. Sava Kranj trenutno pokriva približno 30 odstotkov tržnih potreb. S predloženim projektom pa bo svoj delež, če upoštevamo tako rast tržnih potreb kot povečanje zmogljivosti drugih proizvajalcev, komaj obdržala.

Poleg navedenega je ob prelozi projekta treba upoštevati, da ima Sava na področju avtopnevmatike določene komparativne proizvodnotehnološke kot tržne prednosti, ki jih lahko obdrži samo s stalnim spremljanjem razvoja in že omenjenim povezovanjem v celotnem reprojektu. Te prednosti so v veliki meri tudi rezultat sodelovanja z avstrijsko firmo Semperit, ki dolgoročno zagotavlja tehnološki razvoj in izvoz na zahodnoevropsko tržišče.

Proizvodno-tehnološke prednosti so predvsem:

- kvaliteten razvoj in nivo pred kvantiteto,
- visok odstotek radializacije zlasti v kombinaciji z jeklenim kordom,
- edini proizvajalec poltovorne radialne pnevmatike.

Tržne prednosti, ki so mogoče samo na osnovi kvalitetne proizvodno-tehnološke povezanosti, so zlasti:

— Izvozna orientacija je izrazito zaščitna na konvertibilno področje, predvsem v avtomobilsko industrijo zahodne Evrope (VW-Audi, Crysler, Citroen). Takšna usmerjenost je pogojena dolgo-

(Nadaljevanje na 5. strani)



Podpisu pogodbe so prisostvovali tudi predstavniki samoupravnih organov in družbenopolitičnih organizacij



ANALIZA STRUKTURE DELA S KADROVSKO ZASEDBO

Tabela nam celovito prikazuje skupno število delovnih mest po zahtevah sistemizacije, ter skupno število kadrov po dejanski izobrazbi. Pri posameznih kategorijah delovnih mest so razvidna vsa odstopanja v izobrazbi, kar je procentualno in številčno prikazano glede na dejansko izobrazbo delavcev na delovnih mestih v odnosu na strukturo vseh zaposlenih, posebej delavcev s poklicno do vključno z visoko izobrazbo.

Iz tabele lahko ugotovimo, da so na vseh kategorijah delovnih mest odstopanja negativna. Od vseh DIDM je 39,2 odstotka neustrezno zasedenih, oziroma od skupno zahtevane 5,8 odstotne udeležbe delavcev z visoko izobrazbo v strukturi vseh zaposlenih, jih imamo 3,57 odstotka oziroma jih manjka 2,23 odstotka, kar pomeni, da manjka 86 delavcev s profilom diplomiranega inženirja. IDM je 73,6 odstotka neustrezno zasedenih, oziroma na teh delovnih mestih je od 257 zahtevanih delavcev z višjo izobrazbo le 62 takšnih delavcev, kar predstavlja največje odstopanje v okviru vseh izobrazbenih kategorij. TDM je 40,6 odstotka neustrezno zasedenih, oziroma na teh delovnih mestih od 486 zahtevanih delavcev s srednjo izobrazbo, je takih le 290 delavcev.

PDM je 42,8 odstotka neustrezno zasedenih. Na tej zahtevnostni kategoriji se zah-

teva 968 poklicnih delavcev, razporejenih s poklicno izobrazbo pa je 554 delavcev, kar tudi govori o velikem neskladju z izobrazbenimi zahtevami delovnih mest in dejansko zasedbo delovnih mest.

V kategoriji prDM so tudi vsa delovna mesta ozkega profila z zahtevami enoletne poklicne šole. Tukaj je izkazano odstopanje v pozitivni razliki, ker na teh delovnih mestih dela večje število delavcev, to je 270 delavcev s poklicno izobrazbo, vendar druge stroke. Med navedenimi delavci so tudi poklicni delavci ustreznega profila poklica razporejeni k delom, ki so sestavni deli poklica širokega profila, vendar sistemizirani kot ozek profil.

Na poklicnih in pručitvenih delovnih mestih se nam pojavlja tudi 12 tehnikov. Vsi zaposleni tehniki na teh delovnih mestih imajo tako smer poklica, katerega zahteve sistemizacije pri nas ne predvidevajo. Iz tabele lahko ugotovimo, da se tehnik pojavlja na vseh kategorijah delovnih mest, kar potrjuje izredno mobilnost profila poklica tehnika kot temeljnega poklica širokega profila, z izredno bogato splošno izobrazbo, ki omogoča vsakemu posamezniku, da ob dobrih sposobnostih in dodatnim funkcionalnimi znanji opravlja tudi najzahtevnejša dela in naloge.

Kot seštevke vseh dose-
danjih ugotovitev moramo iz

tabele povzeti, da imamo v delovni organizaciji sistemizirana delovna mesta, ki zahtevajo 1935 delavcev širokega profila, od poklica do diplomiranega inženirja, takih delavcev pa imamo 1766, skupaj na prej navedenih delovnih mestih po zahtevah sistemizacije pa le 1044, kar pomeni, da je od vseh delavcev z ustrezno izobrazbo okoli polovica neustrezno razporejenih (ta podatek dovolj nazorno izpričuje, da so neskladja predvsem umetno ustvarjena) in nadalje, da je na teh zahtevnostnih kategorijah le 53,9 odstotka delavcev ustrezno razporejenih, kar pomeni, da je približno vsaki drugi delavec neustrezno razporejen.

Ta podatek dovolj zgovorno pove, da so neskladja umetno povzročena in da je potrebno le ponovno vzpostaviti ustrežno razmerja med DIDM, IDM, TDM in PDM mesti, saj bi tako imeli okoli 90 odstotkov ustrezno zasedenih delovnih mest.

Dejanska slika, ki izhaja iz predhodnih ugotovitev, je danes takšna, da je veliko delavcev z eno stopnjo nižje šolske izobrazbe razporejeno na višje sistemizirana delovna mesta in zato manjka v resnici

pri sedanjí zasedbi največ poklicnih delavcev širokega in ozkega profila.

STAROSTNA IN SPOLNA STRUKTURA ZAPOSLENIH

Nadaljnji podatki analize nam prikazujejo primerjavo med službami glede na dejansko stanje in zahteve po aktu o sistemizaciji, kakor tudi starostno strukturo posamičnih izobrazbenih kategorij. Karakteristično je, da imamo v starosti od 25–34 let s srednjo, višjo in visoko izobrazbo 155 delavcev, kar predstavlja skoraj polovico vseh delavcev s srednjo, višjo in visoko izobrazbo in kaže na sorazmerno mlad strokovni kader.

Veliko je število delavcev brez ustrezne izobrazbe 1290, od tega je polovica mlajših od 34 let. To še bolj kaže na nujnost prej naštetih akcij in na osnovi dejanskih ugotovitev bomo morali sprejeti in izvesti ukrepe, za katere so predlogi že dani.

Analiza nam nadalje kaže, da je žena približno polovico manj kot moških. Po spolni strukturi pri posameznih poklicih pa lahko ocenimo, da je tukaj razmerje v prid ženskim kadrom.



ANALIZA STRUKTURE DELOVNIH MEST TER KADROVSKE ZASEDBE – STANJE 31. 6. 1977

Kategorija delovnih mest Izobrazba delavcev	DIDM	IDM	TDM	PDM	prDM	Po izobrazbi vseh. št.	Dejanska izobrazba delavcev v %			Neustrezna zasedba delovnih mest		
							vseh %	Razlika na DM	% na DM	%	št.	struk- tura %
Visoka strok. izobrazba	138					138	3,57	3,57	—	86	39,20	7,50
Višja strokovna izobrazba	65	62	3			127	3,29	1,60	1,69	195	73,60	16,00
Srednja strok. izobrazba	21	170	290	10	2	496	12,83	7,50	5,33	196	40,60	17,00
Poklicna izobrazba		22	165	554	270	1005	26,00	14,30	11,70	414	42,80	35,90
Priučeni delavci		3	28	404	1650	2099	54,31	42,70	11,61	272	14,10	23,60
Vseh po DM												
DIDM-prDM												
št.	224	257	486	968	1930	3865						
%	5,80	6,65	12,57	25,5	49,93	100	100	69,67	30,33	1163	30,00	100
Izobrazba												
Izobrazba												
vseh %	3,57	3,29	12,83	26,0	54,31	100						
USTREZNA ZASEDBA												
										2702	70,00	
% odstopanja v zahtevah												
izobrazbe												
— vseh	—2,23	—3,36	—0,26	+0,95	+4,38	—						
— na DM	—2,23	—5,05	—5,07	—11,2	+7,23							
Vseh od poklicne izobrazbe												
do visoke oz. od PDM do												
DIDM												
— št.				1935	1766	1044				891		
— strukt. %				100	91,20	53,95				46,05		

Tabela 1 Vir: analiza strukture kadrov v DO SAVA KRANJ.

73 MILIJARD ST. DIN ...

(Nadaljevanje s 3. strani)

ročno, s tujimi sovlagatelji (Semperit) in preko dolgoročnih kooperantskih odnosov domače avtomobilске industrije. Prav s tem projektom se na osnovi dolgoročne marketing pogodbe s Semperitom povečuje izvoz v zahodnonemško avtomobilsko industrijo za najmanj 50 odstotkov (letni izvoz 12 milijonov mark). V zadnjih letih pa se povečuje tudi izvoz v dežele v razvoju (Egipt, Iran).

— V strukturi domače prodaje je prav tako visoka udeležba prve opreme (avtomobilska industrija). Glede na predviden razvoj avtomobilске industrije je zato nujno, da proizvodnja sestavnih delov, kot je avtopnevmatika, spremlja ta razvoj s tem, da skladno povečuje zmogljivosti, oziroma da si z združevanjem sredstev dolgoročno zagotovi vpliv in trg.

— Predloženi program je še posebej pomemben zaradi usmeritve v radialno avtopnevmatiko za poltovorna in dostavna vozila, kjer je Sava edini proizvajalec, proizvodnja teh vozil pa zelo strmo narašča. S tem projektom bo v letu 1982 pokrita komaj polovica teh tržnih potreb.

— Pomemben odjemalec avtopnevmatike so ostali porabniki avtopnevmatike (zamenjava), kjer pa Sava že nekaj let izgublja delež zaradi

svojih izvoznih obvez in obvez do avtomobilске industrije. Prisotnost v tem tržnem segmentu pa ni nepomembna, saj sodi sem ves cestni transport, interni transport ter celotna druga oprema. Tržne potrebe na tem področju bodo še naprej rasle.

V celoti z analizo tržnih gibanj ugotavljamo, da z realizacijo tega projekta in načrtov, ki jih imajo ostali proizvajalci, ostaja zlasti na področju radialne avtopnevmatike v letu 1982 približno 800.000 kosov primanjkljaja pri potniških avtoplaščih ter da bo nepokrita polovica potreb po poltovornih radialnih avtomobilskih plaščih. Nepokrita razlika na področju potniške avtopnevmatike pa bo verjetno še večja, ker se bo usmeritev v izvoz še povečala.

Osnovni podatki o investitorju in projektu

Povečanje se nanaša:

- na potniško radialno pnevmatiko za 28,4 odstotka oziroma za 400.000 kosov,
- na uvedbo poltovornih radialnih plaščev v količini 10.000 kosov,
- na povečano proizvodnjo in večjo radializacijo tovornih radialnih plaščev za 48 odstotkov oziroma za 60.000 kosov,
- na povečanje proizvodnje avtomobilskih zračnic za 260.000 kosov oziroma za 20 odstotkov.



Pri milijardnih investicijah bomo morali več razmišljati tudi o pogojih dela v starih obratih

Po investiciji je pri uvozu upoštevamo, da bo sintetični kavčuk in jekleni kord v letu 1982 v večini že zagotovljen z domačo proizvodnjo.

Predračunska vrednost projekta je naslednja (v tisočih din)

— osnovna sredstva	
• zgradbe in instalacije	153.470
• oprema s carino in montažo	442.703
	596.173
— ostala sredstva	28.617
— bruto osnovna sredstva	624.790
— stroški kapitala	43.850
— obratna sredstva	61.150
s k u p a j	729.790

Predlagani viri financiranja (v tisočih din)

— lastna sredstva	155.356
— združena sredstva	80.000
— vloga IFC	36.600
Skupaj lastna in združena sredstva	271.956
— krediti	457.834
Skupaj viri	729.790

Projekt bo realiziran v času dveh let, in sicer:

- začetek izgradnje v avgustu 1978

Dinamika izgradnje predvideva postopno vključevanje in aktiviranje zmogljivosti;

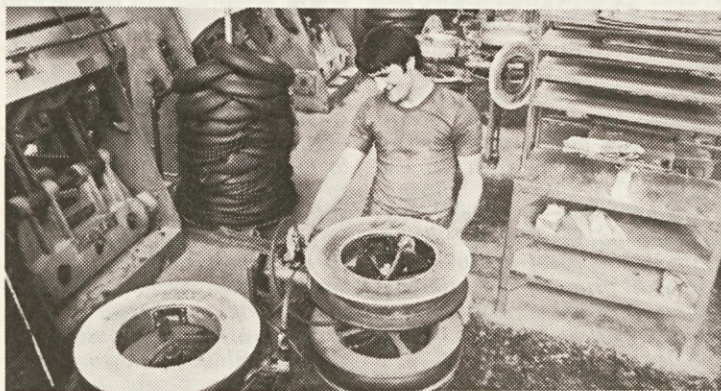
v celoti bodo dela zaključena do 30. marca 1980.

Inozemski finančni viri omogočajo poleg samih kreditnih pogojev tudi ugoden nakup uvozne opreme, ker niso vezani na dobavitelja, niti na neposredno banko.

Investicijski program so pozitivno ocenili: Institut za ekonomiko investicij pri Ljubljanski banki, IFC in Semperit pa kot sovlagatelja in kreditorja. Program je sestavni del srednjeročnega programa sozd Sava Kranj in je potrjen na zborih delavcev, dne 10. aprila 1978.

Projekt je tudi sestavni del srednjeročnega plana Ljubljanske banke, saj ga leta uvršča med programe, ki zagotavljajo reprogram material zlasti avtomobilski in drugi predelovalni industriji ter s tem nadomeščajo uvoz, neposredno in posredno pa se uveljavlja tudi pri izvozu na konvertibilno področje.

Institut za ekonomiko investicij pri Ljubljanski banki, ki je ocenil projekt tudi z makroekonomskega vidika, ugotavlja utemeljenost in upravičenost te naložbe, zlasti, ker bo Sava Kranj na ta način obdržala svoj delež na trgu, povečala konkurenčno sposobnost, uvedla sodobnejšo proizvodnjo, optimalno izkoristila že obstoječe instalirane zmogljivosti ter povečala produktivnost.



Kastrat Selim je sekretar aktiva komunistov pri svetu ZSMS, trenutno pa je na mladinski delovni akciji Novi Beograd

	Pred investic.	Po investic.	Indeks
Obseg proizvodnje avtomobilskih plaščev	ton		129,2
— potniški radialni	1000 kos.	1.325,0	1.700,0
— diagonalni	1000 kos.	318,0	318,0
— poltovorni radial.	1000 kos.	220,0	100,0
— diagonalni	1000 kos.	121,5	180,0
— tovorni radialni	1000 kos.	132,0	118,5
— diagonalni	1000 kos.		
Celotni prihodek (v milij. din)	1.233,5	1.753,3	142,1
Ostanek dohodka za PS	66,3	121,6	183,6
Zaposleni	1.083	1.209	111,6
IZVOZ — konvertibil.	176,3	292,1	165,7
UVOZ — konvertibil.	349,7	210,9	60,3



O ženski gasilski desetini bomo pisali v naslednji številki.



USPELI NASTOP

(velja za folklorno skupino in instrumentaliste)

V začetku preteklega delovne sezone, v jeseni 77, je bila skupina pravzaprav v precejšnji krizi. Nekaj krivde za to stanje bi lahko pripisali tudi razrahljanim odnosom; nekaj plesalcev je bilo revoltiranih zaradi tega, ker skupina v prejšnji sezoni nastopov v poletju 1977 ni pokazala tistega, kar bi sicer bila sposobna. Razlog so bili plesalci, ki so po kvaliteti sicer zelo dobri in so tudi redno vadili, nastopov se pa zaradi prezasedenosti niso udeleževali. Morda bo najbolj nazorno prikazalo situacijo sredi leta 1977 dejstvo, da smo pred odhodom skupine na Poljsko razmišljali, kako bi bilo lepo, če sploh ne bi bilo treba odpotovati.

Jeseni na začetku delovne sezone se je skupina temeljito pogovorila o vseh problemih, ki so nas takrat težili. Dogovorili smo se za določen program dela in cilje, ki jih moramo prvenstveno uresničiti do junija 1978. Okrepili smo strokovno vodstvo skupine, izboljšali disciplino na vajah in prvi rezultati kvalitetnejšega

zone t. j. praktično do nastopa za kolektiv Save v kinu Center, smo usmerili predvsem v izpopolnjevanje našega pevskega znanja ter v izboljšanje kvalitete glasbene izvedbe. Istočasno smo sicer tudi skušali naštudirati nov splet plesov iz Primorske, vendar smo tekoimenovano »peglanje« tega spleta ter tudi plesa pastirjev — Šopov morali zaradi težav pri nabavi noš preložiti na jesen 1978.

Smo pa tudi mnogo nastopali v zadnjem času, saj smo imeli maja in junija letos 13. nastopov, predvsem po krajih v okolici Kranja. Brez dvoma je tudi rutina s teh nastopov rodila nekaj pozitivnega.

Ko smo se izvajalci programa pogovarjali med seboj po nastopu v petek, 23. 6. zvečer, smo ocenili ta nastop kot dosedaj najuspešnejši v Kranju. Razlogi so bili na dlani. Izvedba plesnega dela programa je bila z malenkostnimi izjemami takorekoč brezhibna, na trenutke pa je mejila (upam si to reči brez pretiravanja) že na prav profesionalno uplesanost skupine, zlasti pri slovenskem delu progra-

ma, saj nas v tem pričanju lahko potrjuje že dejstvo, da smo bili vsa pretekla leta deležni res maksimalne možne materialne in moralne podpore v Savi, kar žal ne moremo trditi za kakšne druge institucije oz. delovne kolektive iz naše občine, čeprav je že leta jasno, da je savska folklorno plesna skupina daleč prerasla občinske okvire in jo strokovnjaki uvr-

pine, tamburašev iz Reteč ter verjetno savskega okteta na Dansko ter gostovanje plesne skupine in godbenikov najverjetneje z oktetom glasbene šole Kranj na Poljskem v dokaj zahtevni mednarodni konkurenci po svoje koristile k nadaljnjemu razvoju, vsekakor pa tudi k primerni afirmaciji naših kulturnih skupin. To pa je hkrati lahko v korist, pa tudi v ponos svemu Savčanom.



Če ti ostane le metla, se moraš potruditi kar v dvorano.

ščajo med vrhunske folklorno plesne reproduktivne skupine v naši republiki.

Nismo pa pričakovali, da bomo Savčanom tako všeč, kot so to pokazali že na samem nastopu (saj je znano, da dobra publika lahko zelo mnogo prispeva k uspešnemu nastopu), še bolj pa, kot smo razbrali lahko naslednji dan iz razgovora z nekaterimi člani kolektiva, s katerimi smo se slučajno srečali v Kranju.

Če bi torej ob koncu želel na kratko oceniti delovanje folklorno plesne skupine Sava v preteklem letu in to predvsem ob nastopu za Savčane zadnji petek, potem bi se lahko »po šolsko« izrazil, da je ocena neke vmes med prav dobro in odlično. Nauk iz tega za vso skupino je, da le zbrano, prizadevno in načrtno delo tako na vajah, kjer stoči vsak član letno precej litrov znoj, kot tudi primerno število nastopov v primerni konkurenci, pomeni stalno kvaliteto rast skupine.

Zato lahko pričakujemo, da bodo tudi turneje plesne sku-

O savskem oktetu in tamburaših seveda nisem poklican dajati strokovnega mnenja, niti nisem dovolj seznanjen o načinu njihovega rednega dela ali o vseh problemih, ki jih tarejo. Želel pa bi reči besedo ali dve samo o tem, kako sta se ti dve skupini vklopili v celoten program večera, o katerem je bilo govora. Tamburaši nas premlyajo že polnih osem let, menim, da so bili pri tistem delu programa, pri katerem so spremljali plesalce ta večer izredno dobri, njihove samostojne točke pa so bile prijetna osvežitev in dopolnitev programa hkrati.

Oktet Savčani poznamo, tako da kaj novega o njih ne bi mogel povedati. Menim, da so na nastopu zlasti ugajale nekatere novejša pesmi, ki jih je uvrstil v svoj program, kot so makedonske narodne. Zanesljivo pa drži, da njihov delež obogati pestrost in raznolikost programa, poleg tega pa daje Slovincem, za katere je tipičnejša pesem kot ples, pravo »noto«. Andrej Košič



Gorenjske narodne noše so tudi tokrat »vžgale«.

dela skupine na vajah so se pokazali že na nastopu folklorne skupine 31. 3. letos skupaj s folklorno skupino »France Marolt«, »Tine Rožanc« in »Emona« v Ljubljani. Kljub temu, da smo se tedaj relativno uspešno predstavili, z nastopom nismo bili v celoti zadovoljni. Nismo bili slabe volje, ker smo takrat po 13 letih našega delovanja imeli prvič priložnost nastopati skupaj z vso »elito« slovenske folklorne iz naše »prestonice«, ampak bi lahko rekli, da smo se iz izkušenj skupin, (ena od njih letos slavi že 30. letnico svojega delovanja), ob tem ko smo opazovali ob njihovem tudi naš nastop, marsikaj naučili.

Naše delo od pričetka aprila do konca delovne se-

ma, čeprav je bil tudi drugi del sporeda na kvalitetni ravni.

Drugi bistveni razlog našega zadovoljstva je bil v tem, da se nam je po daljšem času »posrečil« uspešen nastop tudi v pevske in glasbenem delu spletov plesov in pesmi prav pri vseh točkah večera. Takšna celovita uigranost ansambla folklorno plesne skupine, ki ji je bil dosedaj vedno prioriteten ples, nas je hkrati razveselila in utrdila v pričanju, da se z načrtnim, trdim in napornim delom tudi tam, kjer imamo sicer manj izkušenj, pa zato več volje, da marsikaj narediti.

Tretji razlog našega veselega razpoloženja po nastopu pa je bil nepričakovano tople sprejem publike. Vemo, da smo marsikje v kolektivu pri-



FRANC OMAN – DELEGAT NA 11. KONGRESU ZKJ

NAŠ RAZGOVOR

V Beogradu, v novem kongresnem centru Sava, se je 23. junija končal XI. kongres ZKJ. Tega izredno delovnega in pomembnega kongresa jugoslovanskih komunistov se je udeležil tudi naš dolgoletni sodelavec, politični delavec in komunist, tov. FRANC OMAN.

Svoje vtise na kongresu je strnil v pripoved, ki me je pri-

Kompasovi avtobusi, smo bili seznanjeni z »dnevnim redom« tega dne. Ta dan je bil namenjen izletu. Obiskali smo Fruško goro, Kraljevo, Novi Sad, kjer smo si ogledali veličasten spomenik revolucije. Prav ta spomenik je name naredil velik vtis. Zgodovinska hiša, v kateri so zelo natančno in skrbno zbrana gradiva iz NOB, pa ni naredila vtis samo name, celotna slovenska delegacija je prišla na idejo, da bi lahko tudi mi postavili podoben spomenik v Begunjah, saj prav sedaj intenzivno zbiramo gradivo iz naše NOB.

Ta izlet smo izrabili tudi za spoznavanje, saj se delegati med seboj nismo poznali, razen nas Kranjčanov. V Beogradu sem stanoval v hotelu Slavija, ki je bil rezerviran za približno osemdeset delegatov.

Gradivo za kongres smo dobili v kongresni pisarni na trgu Marxa in Engelsa. Vsak delegat je prejel tudi posebno značko z napisom, ki je omogočala vstop v kongresni center.

Prvi dan kongresa ne bom pozabil nikoli. Kongres se



mirilo, zazveneli so akordi Internacionalne, delegati, vsi v dvorani so peli. Sledila je pesem »Druže Tito mi ti se kunemo«, res enkratno in nepozabno vzdušje.

Vseh 4500 navzočih je ploskalo v pozdrav Titu, z velikim spoštovanjem in ljubeznijo.

• Tri desetletja po drugi svetovni vojni nastaja nov svet – svet svobode, socializma demokratičnih in enakopravnih odnosov med narodi in ljudmi.

Med referatom tov. Tita, ki ga je večkrat prekinilo glasno ploskanje, je v dvorani povsod vladala velika zbranost in zanimanje. Tito je neprekinjeno govoril eno uro in pol. Ta volja in velika moč našega Tita nas je še bolj navdušila. Njegov referat smo pozdravili z velikim navdušenjem.

Kongres je nadaljeval delo popoldne ob 17. uri. Delalo se je v komisijah. Sam sem sodeloval v komisiji za družbe-

• Živimo v času, ko z vojno ni več mogoče urejati sveta in ko človeštvo nima druge izbire kot miroljubno sožitje ali jedrsko katastrofo; zato ima zgodovinsko odgovornost vsak, ki bi se igral z usodo miru, zaradi svojih ožjih in sebičnih interesov ter privilegijev na račun svobode in neodvisnosti drugih narodov.

noekonomске odnose. V tej komisiji je bilo 728 delegatov. Naša komisija je delala v veliki kongresni dvorani, ostalih šest komisij pa je bilo razdeljenih po manjših dvoranah. Organizacija je bila brezhibna, kljub velikosti kongresnega centra je bilo vse organizirano tako, da nisi mogel zaiti, v samem centru pa je bilo dovolj vodičev iz vrst beograjskih študentov.

Na kongresu je bilo poskrbljeno resnično za vse.

Po mojem mnenju predstavlja ta kongres primer res dobre organizacije in je lahko zgled vsem bodočim kongresom.

• Ugled, ki si ga je socialistična in neuvrščena Jugoslavija pridobila v svetu s svojo načelno angažirano zunanjo politiko, je tolikšen, da je naša država zelo aktiven in vpliven dejavnik v mednarodnih odnosih in se njen glas in mnenje vse pogostejše slišita in upoštevata.

Tudi drugi dan se je delalo v komisijah. V petek, 23. junija, pa smo se zbrali na zaključnem plenarnem zasedanju. Podana so bila poročila in zaključki komisij. Ob 11. dopoldne pa je zaključnemu delu kongresa zopet prisostvoval tovariš Tito. Omenim naj še to, da je tovariš Tito tudi v četrtki obiskal kongresni center in prisostvoval delu nekaterih komisij. Obiskal je našo komisijo in se zadržal dobre pol ure. Delo naše komisije je zelo dobro ocenil. Naj povem še to, da se je poleg kongresnega dela, odvijala široka aktivnost tudi med sami-

• Stalna rast produktivnosti dela je edina resnična podlaga za gospodarski vzpon, za krepitev materialnega in socialnega položaja vsakega posameznika in za uspešno reševanje številnih bistvenih vprašanj družbenega razvoja.

mi delegati, da je bilo veliko razgovorov, da smo praktično vsako priložnost izkoristili za izmenjavo mnenj in stališč. Tudi s svojim sostanovalcem sva veliko govorila, skupaj pa sva bila samo v prostem času.

Tudi z delegati Kranja in sploh s slovenskimi delegati smo se veliko srečevali.

Nekaj moram povedati tudi o diskusijah na kongresu. Vse so bile zelo konkretne in izčrpe. Vsi, ki so se prijavili k diskusiji niti niso mogli priti na vrsto, ampak so svoje refe-

• Sistem delitve po delu naj postane glavna spodbuda za produktivnost. Ne smemo dopustiti uravnilovke, prav tako pa tudi neupravičenih razlik brez ustreznega delovnega prispevka.

(Nadaljevanje na 11. strani)



Pozdrav 11. kongresu ZKJ

Delavci delovne organizacije Sava Kranj pozdravljamo XI. kongres ZKJ, prepričani, da je ta porok nadaljnje svobodne ustvarjalne poti delovnih ljudi naše socialistične skupnosti.

Prav tako izražamo našo čvrsto odločnost in pripravljenost graditi in utrjevati naše samoupravne odnose pod vodstvom zveze komunistov Jugoslavije in tovariša Tita.

Delavci delovne organizacije
Sava Kranj

Titu pa je izpričala veliko ljubezen do našega dragega Tita.

»Vtis, da gre za dobro organizacijo in resno delo na XI. kongresu, sem dobil že na zbirnem mestu, na letališču Brniki. Ko smo prispeli v Beograd, kjer so nas čakali

je začel ob 10. uri. Na plenarnem zasedanju je prišel tovariš Tito. Enkratno dogodek, ostal mi bo v spominu, kot nekaj, kar se ti zdi neverjetno, nepovljivo. Vsi delegati, gostje in tuje delegacije so prihodi našega predsednika zveze komunistov maršala Tita, pozdravile z res velikim navdušenjem. Tito je prišel na kongres razpoložen, neomajen, čilega zdravja. Otvoril je kongres in pozval delovno predsedstvo, da zasede svoja mesta. Ploskanje se ni in ni po-

• Velike uspehe smo dosegli po zasluzgi prizadevanj delovnih ljudi ter idejne enotnosti in dejavnosti Zveze komunistov.

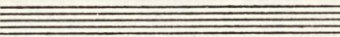


SPREMEMBA PROGRAMA
SPREJEMANJA SPLOŠNIH
SAMOUPRAVNIH AKTOV

V skladu s 596. členom Zakona o združenem delu je družbeni pravobranilec samoupravljanja iz Kranja, dne 17. 5. 1978, predlagal temeljnim organizacijam in delovni skupnosti Save Kranj, da preko delavskih svetov ponovno izvršijo:

- 1. Preizkus samoupravnega sporazuma o skupnih osnovah in merilih za razporejanje čistega dohodka in delitvi sredstev za osebne dohodke.
 - 2. da sprejmejo nov program sprejemanja samoupravnih aktov.
- Komisija za spremljanje Zakona o združenem delu je pro-
učila pobudo pravobranilca samoupravljanja ter ugotovila
naslednje:

- 1. Samoupravni sporazum o skupnih osnovah in merilih za razporejanje čistega dohodka in delitvi sredstev za osebne dohodke, je treba uskladiti z zakonom o združenem delu.
- Navedeni sporazum bo sprejet v okviru sporazuma, ki bo vseboval celotne dohodkovne odnose pod naslovom »samoupravni sporazum o medsebojnih razmerjih pri ustvarjanju skupnega prihodka in dohodka ter skupnih osnovah in merilih za delitev čistega dohodka in sredstev za osebne dohodke«. Dopolnjena bodo tudi poglavja drugih splošnih aktov, pravilniki o delitvi sredstev za osebne dohodke tozdog in DS SS, samoupravni sporazum o medsebojnih pravicah, obveznostih in odgovornostih in delno tudi drugi, ki opredeljujejo dohodkovne odnose in osebne dohodke.
- 2. Program za izvajanje določb zakona o združenem delu je treba dopolniti z roki, nosilci in načini sprejemanja splošnih samoupravnih aktov v tistem delu, ki se nanaša na predmet pobude.
- Delavski svet delovne organizacije je sprejel nov program sprejemanja splošnih aktov v letu 1978. Zaradi dopolnjevanja poglavij o dohodkovnih odnosih in osebnih dohodkih bodo splošni akti, ki te vsebujejo, sprejeti kasneje. Iz tega razloga je bilo z novim programom predlagano, da se sprejem za nekaj splošnih aktov, ki vsebujejo določila o postopkih in načinu dela organov upravljanja in pravilnik o volitvah in referendumu, pre-
stavi v prvo četrtletje 1979. leta.



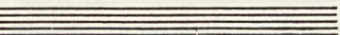
SAMOUPRAV-
LJALSKI
LEKSIKON

BLAGOVNA
PROIZVODNJA

Proizvodnja, ki je name-
njena prodaji. Blagovna pro-
izvodnja se je postopoma
razvila iz naturalne proiz-
vodnje, t. j. proizvodnje, ki je
zadovoljevala izključno po-
trebe proizvajalcev in njihovih
družin. Blagovna proizvodnja
je nastala kot rezultat izpopol-
njevanja orodja za delo, ki je
omogočilo povečanje proizvod-
nje nad potrebami proizvajal-
cev in vzpodbujalo vse večjo
delitev dela, s tem pa tudi
hitro širjenje trgovine. Dose-
danji zgodovinski razvoj bla-
govnega gospodarstva pozna
tri oblike: (1) enostavno bla-
govno proizvodnjo, (2) kapi-
talistično blagovno proizvod-
njo in (3) socialistično bla-
govno proizvodnjo.

BLOKIRANA SREDSTVA

Denarna sredstva, ki jih v
skladu s predpisi, sodbo ali po-
godbeno ni mogoče uporabljati.
Blokiranje sredstev s pred-
pisi se uporablja takrat, ko
gibanja na tržišču narekujejo
omejitev ali odložitve porabe
nekaterih dobrin al popolno
vzpostavitev ravnotežja med
ponudbo in povpraševanjem. S
sodbami se blokira uporaba
sredstev na žiro računu, dokler
ni poravnana obveznost.



Zap. št.	Splošni samoupravni akt	Nosilec priprave osnutka	Način sprejema	Rok priprave osnutka	Rok sprejema
I. SPLOŠNI AKTI TEMELJNIH ORGANIZACIJ					
1.	Samoupr. sporazum o temeljih plana temeljne organizacije	FRS	referendum	15. 8.	november
2.	Samoupr. sporazum o osnovah in merilih za razporejanje dohodka in čistega dohodka	FRS	referendum	avgust	november
3.	Pravilnik o delitvi sredstev za osebne dohodke	KS – odd. za industr. razm.	referendum	30. 6.	november
4.	Pravilnik o delovnih razmerjih	KS – odd. za industr. razm.	DS tozdog	junij	september
5.	Pravilnik o izobraževanju	IC	DS tozdog	avgust	november
6.	Pravilnik o varstvu pri delu	KS – odd. za varstvo pri delu	DS tozdog	junij	september
7.	Pravilnik o odgovornosti delavcev za kršitve delovnih obveznosti	SPS – odd. za razvoj samouprav.	DS tozdog	junij	september
8.	Poslovnik o delu delavske kontrole	SPS – odd. za razvoj samouprav. del. kontr.	svet. sam. del. kontr.	september	december
9.	Poslovnik o delu zbora delavcev	SPS – odd. za razvoj samouprav. delavcev	zbor	I. četrtl.	I. četrtl. 1979
10.	Poslovnik o delu DS in IO	SPS – odd. za razvoj samouprav.	DS tozdog	I. četrtl.	november
I SPLOŠNI AKT ZA UREJANJE ODNOSOV MED IC IN OSTALIMI TOZDI DELOVNE ORGANIZACIJE SAVA					
1.	Samoupravni sporazum o medsebojnih odnosih med IC in tozdi delovne organizacije Sava	IC SPS – pravni oddelek	zbor delavcev	september	15. 9.
II. SPLOŠNI AKTI V DELOVNI SKUPNOSTI SKUPNIH SEKTORJEV DELOVNE ORGANIZACIJE SAVA KRANJ					
1.	Statut delovne skupnosti	SPS – odd. za razvoj samouprav.	referendum	april	15. 9.
2.	Samoupravni sporazum o združevanju dela v del. skupnosti	SPS – odd. za razvoj samouprav.	referendum	april	15. 9.
in akti, ki jih sprejemajo tozdi					
III. SPLOŠNI AKTI DELOVNE ORGANIZACIJE SAVA KRANJ					
1.	Statut delovne organizacije	SPS – odd. za razvoj samoupr.	referendum	april	
2.	Samoupravni sporazum o temeljih plana delovne organizacije	FRS	referendum	15. 8.	november

(Nadaljevanje z 9. strani)



ODGOVORNOST – KAJ JE TO?

(Nadaljevanje z 2. strani)

3. ODGOVORNOST ODGOVORNE OSEBE MORA BITI STVARNA

Čeprav je v internih aktih delovne organizacije predpisana odgovornost delavca na določenem delovnem mestu, to še ne pomeni, da je ta odgovornost dejansko vedno tudi podana. Za obstoj odgovornosti je odločilno, katere dolžnosti je delavec dejansko opravljal, ali jih je bil dolžan opravljati, zlasti pa njegova seznanjenost s temi dolžnostmi. Pomembno je zato določilo čl. 173 Zakona o združenem delu, ki določa, da se

šteje, da je delavec sklenil delovno razmerje, ko da pisмено izjavo, da so mu znani samoupravni sporazumi o združevanju dela delavcev v temeljni organizaciji, samoupravni splošni akt, s katerim se ureja delovno razmerje in drugi samoupravni splošni akti, s katerimi se urejajo njegove pravice, obveznosti ter odgovornosti in statut temeljne organizacije ter da jih sprejema. Delavec, ki je sprejema. Delavec, ki je dolžan opravljati nadzor v slučaju začasne odsotnosti, ni odgovoren samo v primeru, da je za čas odsotnosti svojo dolžnost nadzora prenesel na

drugo odgovorno osebo, ki ga je bila upravičena in sposobna zamenjevati.

4. ODGOVORNOST ODGOVORNE OSEBE NI VEZANA NA DELOVNO RAZMERJE

Zakon o gospodarskih prestopkih v čl. 8 predpisuje, da so odgovorne tiste osebe, katerim je zaupan določen krog poslov na področju gospodarskega ali finančnega poslovanja v pravni osebi, ne da bi opredelil odnos odgovorne osebe napram pravni osebi. Iz besedila zakon torej ne izhaja, ali so odgovorne osebe samo delavci, ki so v delovnem raz-

merju s pravno osebo, ali pa tudi delavci, ki določena dela opravljajo honorarno ali celo brezplačno. Zadnja leta je praksa sodišč zavzela stališče, da se za odgovorne, po zakonu o gospodarskih prestopkih smatrajo tiste osebe, katerim je zaupan določen krog del, ne glede na to, ali se nahajajo v delovnem odnosu s pravno osebo ali ne.

Zakon pa vendarle določa, da odgovornost odgovorne osebe ne preneha zaradi prenehanja delovnega razmerja ali zaradi prenehanja obstoja pravne osebe.

5. IZKLJUČITEV ODGOVORNE OSEBE ODGOVORNIH OSEB

Odgovorna oseba, ki bi sicer bila odgovorna za gospodarski prestop, ne odgovarja samo v primeru, če je ravnala po nalogu druge odgovorne osebe ali organa upravljanja in če je storila vse, kar je po zakonu, drugem predpisu ali splošnem aktu morala storiti, da bi preprečila gospodarski prestop. Kaj je odgovorna oseba dolžna storiti, je stvar konkretnega primera ali stvar ocene.

Nakazuje se še vprašanje ali je OZD v smislu čl. 148 ZKP dolžna prijaviti svojega delavca, če le-ta stori kaznivo dejanje, ki ima vse elemente gospodarskega prestopka in za katerega odgovarja tudi delovna organizacija sama.

Če izhajamo iz stališča, da nihče ni dolžan osebe ovaditi, v primeru kot je zgoraj navedeno, pa gre za posebno obliko sotorilstva, potem prijavna dolžnost ne obstoji, možna pa je seveda tudi drugačna razlaga. Opustitev prijavne dolžnosti kaznivega dejanja pa seveda ne odvezuje prijavne dolžnosti vodje delovne organizacije.

NAGRADNA SKANDINAVSKA KRIŽANKA

Križank je v našem glasilu premalo! smo rekli, ko smo pregledovali prispevke za to številko. V prihodnje jih bomo objavljali pogostejše, vendar bodo manjše.

No, za dopustniške dni imate pred seboj celostransko križanko. Težka ni, malo pa se le potrudite in prepričan sem, da vam bo uspelo. Komur je to zgolj v zabavo, prav, komur pa je vabljiva tudi nagrada za pravilno rešitev, naj križanko pošlje v uredništvo do 15. avgusta 1978.

Nagrade so:

1. nagrada 150,00 din
2. nagrada 100,00 din
3. nagrada 50,00 din.

Zap. št.	Splošni samoupravni akt	Nosilec priprave osnutka	Način sprejema	Rok priprave osnutka	Rok sprejema
3.	Samoupravni sporazum o medsebojnih razmerjih pri ustvarjanju skupnega prihodka in dohodka ter skupnih osnovah in merilih za delitev čistega dohodka in sredstev za osebne doh.	FRS	referendum	15. 9.	november
4.	Samoupravni sporazum o združevanju deviznih sredstev	NS, FRS, pravni odd.	zbor delavcev	april	maj
5.	Pravilnik o financiranju	FRS	DS DO	15. 8.	oktober
6.	Pravilnik o računovod.	FRS	DS DO	15. 8.	oktober
7.	Samoupravni sporazum o medsebojnih pravicah, obveznostih in odgovornostih med del. skupn. in tozdi	SPS – pravni oddelek	zbor delavcev	april	avgust
8.	Samoupravni sporazum o uporabi sredstev skupne porabe	KS	referendum	15. 8.	november
9.	Samoupravni sporazum o izumih in tehničnih izboljšavah	RTI, SPS – pravni odd.	zbor delavcev	15. 8.	oktober
10.	Pravilnik o obveščanju	SPS – odd. za informiranje, odd. za razvoj samoupravljanja	DS DO	maj	julij
11.	Pravilnik o volitvah in referendumu	SPS – odd. za razvoj samoup.	DS tozd	1. četrt.	
12.	Samoupravni sporazum o družbeni samozaščiti in ljudski obr.	SPS – odd. za zavarovanje	DS DO	1. 11.	december
13.	Pravilnik o varovanju poslovne tajnosti	SPS – odd. za zavarovanje, pravni odd.	DS DO	1. 11.	december
14.	Poslovnik o delavski kontroli delovne organizacije	SPS – odd. za razvoj samoupr.	svet sam. del. kont.	september	december
15.	Poslovnik DS in izvršilnih organov	SPS – odd. za razvoj samoupr.	DS DO	1. četrtl.	
16.	Pravilnik o honoriranju člankov v sredstvih obveščanja delovne organ.	SPS – odd. za informir.	DS DO	maj	julij
17.	Pravilnik o honoriranju vzgojno-izobr. storitev	KS IC, KS	DS DO	maj	julij

* Pričakujemo, da nov zakon o izumih in tehničnih izboljšavah še ne bo kmalu uveljavljen in bo nov splošni akt izdelan po izdaji zakona.



OBRAČUN OSEBNIH DOHODKOV NA RAČUNALNIKU



Za rubriko Vprašanja in odgovori smo dobili v uredništvo več vprašanj, ki se nanašajo na delo SIS. Zato smo naprosili tov. Stanislava Korena, direktorja sektorja za organizacijo in informacijske sisteme za odgovore na naslednja vprašanja:

— Ali je res, da skoraj redno prihaja do številnih napak pri obračunih osebnih dohodkov?

— Če je res, zakaj se to dogaja in kakšne ukrepe ste sprejeli, da se to ne bi več dogajalo?

— Z reorganizacijo Save se je (najbrž) povečal obseg dela tudi v SIS — koliko novih delavcev ste za to sprejeli in ali je bila njihova zaposlitev v skladu s planirano?

— Zakaj je tako veliko število nadur v SIS?

Na postavljena vprašanja v vašem dopisu z dne 15. 6. 1978 odgovorjamo takole:

1. Obdelava obračuna osebnih dohodkov na računalniku v letošnjem letu dejansko ne poteka tako, kot bi želeli. Od letošnjih petih obračunov smo morali v celoti ponoviti obdelavo štirikrat, ker so bili prvotni obračuni napačni v nekaterih postavkah.

Vzroki ponavljanj obdelave so naslednji:

januar 1978 (ponovitev) — posredovana napačna vrednost točke za Umetno usnje — (KS)

napake v programih računalnika za izračun ključev 31, 33, 55 (SIS)

februar 1978 (ponovitev) — sprememba vrednosti točke za celo delovno organizacijo (KS)

pravočasno ni bila naložena občinska prispevna stopnja 1 odstotek (FRS)

marec 1978 (ponovitev) — pri nalaganju nove vrednosti točke in ocen dela luknjalna napaka (SIS)

april 1978 (brez ponovitve) — podatki o faktorju kvalitete za VZDR so bili dostavljeni prepozno, zato to ni bilo upoštevano pri izvršenem obračunu (VZDR)

maj 1978 (delna ponovitev) — napačno naložene šifre SM za IC (KS)

nekateri prispevki za dopolnilno delo niso bili naloženi (FRS)

napake v programu pri izračunu ključa 78 (SIS).

— Vzroki za take motnje, ki povzročajo bodisi ponavljanje obdelav, bodisi določene napake pri obračunu osebnih dohodkov, v bistvu izhajajo iz kompleksnosti in zapletenosti obstoječega sistema obračuna osebnega dohodka na računalniku. Sama obdelava je terminsko definirana z rokom oddaje celotne obdelane dokumentacije SDK. Sestavljena je iz zelo velikega števila soodvisnih aktivnosti, postopkov in vhodnih dokumentov, ki s pravočasnostjo, pravilnim izpolnjevanjem in pravilnim vrstnim redom bistveno vplivajo na pravilnost rezultatov obdelave.

1. Velike organizacijske spremembe v letošnjem letu so tudi v SIS imele za posledico številne korekture in ponovna testiranja programov pri obdelavi obračuna osebnih dohodkov. Naj omenimo, da obstoječi sistem obdelave OD na računalniku sestoji iz okoli 130 posameznih medsebojno soodvisnih programov, katere je treba pri vsaki večji ali tudi manjši tekoči organizacijski sistemski spremembi temeljito popraviti in pretestirati. Novi dodatni elementi v sistemu nagrajevanja kot tudi nov pravilnik o delitvi osebnih dohodkov, ki je v razpravi, bodo obseg obdelave še povečali preko vsakih razumnih meja, zato bo vedno težje kontrolirati funkcioniranje celotnega sistema obdelave.

Če upoštevamo, da imamo trenutno samo enega delavca (programerja) zaposlenega pri vodenju in izpeljavi te obdelave, je jasno, da prihaja včasih tudi do napak pri oblikovanju posameznih programov za to obdelavo.

— Drug problem, ki vpliva na takšno stanje pri obračunu osebnih dohodkov, so sedanje zmogljivosti naše luknjalnice, ki so že dalj časa premajhne in poleg tega že zelo izrabljene (5 let). Okvare so vse pogostejše, neažurna popravila, vzdrževanje in pomanjkanje rezervnih delov pa še dodatno otežkočajo položaj. Pogosto nas pestijo okvare luknjačev prav v obdobjih, ko je dotok dokumentov najboljšejši.

Obdelava obračuna osebnih dohodkov je po naravi periodična kampanjska obdelava. Okoli 50.000 vhodnih stavkov je potrebno zluknjati naenkrat praktično v dveh do treh dneh, zato ni mogoče povsem izločiti človeškega faktorja pri luknjanju podatkov takega

obsega in pride do občasnih napak.

Pogosti vzroki raznih motenj in napak pa so tudi pri samih izpolnjevalcih vhodnih dokumentov (matični list, evidence dela, odbitki, preispjevki, vrednost točke), predvsem v prepoznom in netočnem javljanju raznih sprememb v obračunu osebnih dohodkov, da bi se lahko le-te precizno vkomponirale v obstoječe programe za obračun osebnih dohodkov. Prav tako nismo povsem zadovoljni z upoštevanjem določenih rokov oddaje vhodne dokumentacije vseh vrst ter včasih tudi z naknadnim spreminjanjem vrednosti točke, ko obdelava osebnih dohodkov dejansko že steče.

Mislim, da bi se tudi z bolj precizno povratno kontrolo, ki so jo dolžni opraviti vsi izpolnjevalci dokumentacije obračuna osebnih dohodkov (kontrolni list ur, izpolnjevanja norm in akordov), moralo odkriti več napak, ki nastajajo pri izpolnjevanju ali pa luknjanju dokumentacije.

2. Glavni ukrep za izboljšanje stanja pri obdelavi obračuna osebnih dohodkov je ta, da bomo kadrovsko okrepili izvajanje omenjene obdelave še z enim organizatorjem. Postopek kadrovanja za tega delavca že teče in po kolektivnem dopustu naj bi začel delati.

Uvedli bomo tudi novo obliko kontrolnih listov vhodnih podatkov, katere bodo knjigovodje osebnih dohodkov dolžni temeljito kontrolirati pred začetkom same obdelave obračuna osebnih dohodkov.

Glede strojne opreme pričakujemo veliko izboljšanje z dvema disketama za zajemanje podatkov, katerih dobava je predvidena za konec letošnjega leta.

3. Res je, da se je obseg dela z novo organizacijo občutno povečal (za okoli 20 odstotkov). Prevzeli smo tudi nove obveznosti v okviru sozda (Vulkan, Ruma). Ob tem pa se je kadrovska situacija celo

poslabšala. V letošnjem letu smo izgubili 4 organizatorje oziroma programerje (3 so odšli v drugo delovno organizacijo, 1 pa je bil preazporejen na drugo področje dela). Sedaj imamo v postopku še eno odpoved programerja. Zaenkrat smo uspeli dobiti nadomestilo za tri delavce (2 programerja in 1 luknjačica). Nekaj programerskih kadrov bomo skušali kadrovati iz obstoječih delavcev SIS. V postopku kadrovanja pa imamo še enega organizatorja programerja (za obračun osebnih dohodkov).

4. Glede nadur v SIS moram poudariti, da z njimi rešujemo predvsem problem premajhnih kapacitet luknjalnice ter dela operative in kontrole ob sobotah in nedeljah. Zaradi reševanja tekoče problematike obdelav je potrebno, da določeni delavci občasno delajo še dopolnilno v II. in tudi III. izmeni. Kljub nadurnemu delu luknjačic pa moramo občasno določeni del podatkov dati v luknjanje zunanjim izvajalcem.

Plan nadur po gospodarskem načrtu znaša 3.700 v letu 1978. Mesečno so se nadure izvrševale takole:

	ur	po planu ur	index na plan
januar	415	308	—
februar	217	308	—
marec	83	308	—
april	170	308	—
maj	450	308	—
skupaj	1.335	1.540	87

Dejansko smo torej opravili nadur za 13 odstotkov pod plansko dinamiko. Pričakujemo, da bo z novimi kapacitetami za zajemanje podatkov, nadurnega dela v luknjalnici manj, do takrat pa bo nujno potrebno vsaj v taki višini, kot je do sedaj. Nove obdelave, ki se v letošnjem letu pripravljajo za Vulkan, bodo problem ozkega grla luknjalnice še bolj izpostavile.

Slavko Koren, dipl. oec.



Zbor delavcev in sindikalne skupine — neposredne oblike odločanja

(Nadaljevanje s 7. strani)

rate enostavno oddali. Ni bilo dovolj časa. Samo v naši komisiji je v razpravi sodelovalo preko 72 delegatov, če bi hoteli razpravljati vsi, bi morali kongres občutno podaljšati.»

Ko sva se pogovarjala o smernicah in nalogah, ki jih je kongres postavil pred komuniste, je Franci dejal:

»Naše komuniste tu v Savi in širši družbeni skupnosti čaka predvsem tvornejše delo, tako v proizvodnji, pri njenem povečanju, v boju za boljšo kvaliteto, večjo disciplino itd.

• Do neupravičenega podvajanja zmogljivosti in do drugih nesmotrnih investicij prihaja ponavadi takrat, ko se odloča mimo delavcev.

Komunisti smo dolžni, da vse to kar danes že imamo, to kar danes ustvarjamo, še izboljšamo, le tako bomo zagotovili boljši jutri.

• Številne težave v gospodarskih odnosih s tujino, zlasti pri izvozu, izvirajo iz tega, ker ob inflaciji rastejo notranje cene in stroški proizvodnje, da nekatere zmogljivosti niso izkoriščene, da je gospodarstvo obremenjeno z velikimi obveznostmi in da sta splošna in skupna poraba pretirano visoki.

Vsi komunisti, vsak v svoji sredini in vsi skupaj moramo uresničiti vse naloge, ki se postavljajo pred nas. Pasivnosti ne moremo tolerirati. Odpraviti moramo vse pomanjkljivosti, doslednejše moramo reševati vse probleme. Kritično moramo ocenjevati vse in povsod, kjer delamo in živimo.

• Delavci v temeljnih organizacijah združenega dela morajo resnično obvladovati celotni proces ustvarjanja in delitve dohodka.

Na kongresu je sodelovalo preko dva tisoč delegatov in v te ljudi neomajno zaupam.

Prepričan sem, da bodo prav ti komunisti nosilci vseh akcij in nalog, ki nam jih je naložil kongres. Prav oni bodo dali ob pomoči vseh ostalih, tiste rezultate, ki jih pričakujemo, v nadaljnjem razvoju naše samoupravne socialistične družbe.

• Samoupravna demokracija ne more biti popolna brez vzpostavljanja enakopravnih in demokratičnih odnosov med narodi in narodnostmi, brez pravice vsakega naroda in narodnosti do svobodnega in samostojnega kulturnega, gospodarskega in političnega razvoja.

Kongres, katerega delegat sem bil, je za mene trden porok za res enotno in srečno Jugoslavijo. L. M.

• Za uspešno delovanje in nadaljnji razvoj našega sistema socialističnega samoupravljanja so izredno pomembne družbenopolitične in druge organizacije, ki v okviru SZDL sestavljajo fronto socialističnih sil na čelu z ZK. Nikakršen družbeni sistem in tudi sistem socialističnega samoupravljanja ne more delovati sam po sebi. S svojo zavestno dejavnostjo ga vedno nosijo tiste sile, ki so vladajoče v družbi.



OBISKALI SO NAS

O obisku Kitajske delegacije v delovni organizaciji Totra smo že pisali. Ista delegacija je obiskala tudi našo delovno organizacijo. Delegacijo je vodil FUN PO HUA, namestnik ministra kemične industrije Kitajske, v delegaciji pa so še bili: SUN ŠU ČI, načelnik uprave kemije in nafte province Šandun, GO ČUN LUN, namestnik direktorja družbe kemične industrije province Cilin, UCIN ČEN, namestnik glavnega inženirja raziskovalnega inštituta kemične industrije, ČENG VEN OL, namestnik glavnega inženirja projektivnega inštituta kemične industrije, SJUJ ČEM, načelnik oddelka za upravljanje s podjetji pri proizvodnem oddelku Ministrstva kemične industrije, HE ČIN LIN, načelnik oddelka za sintetiziranje pri proizvodnem oddelku Ministrstva kemične industrije, CAN PEN LIN, načelnik oddelka za znanstveno tehnično sodelovanje pri oddelku za stike z inozemstvom Ministrstva kemične industrije, ČI DE SIN, načelnik oddelka Ministrstva

za ekonomske odnose z inozemstvom, FEJ ČUN HU, namestnik glavnega inženirja projektivnega inštituta kemične industrije, IN SUEJ CIN, glavni strojni inženir tovarne kemične industrije province SEČUAN in prevajalka TJEN LAN ING.

V naši delovni organizaciji so jih sprejeli naši vodstveni delavci, predstavniki družbenopolitičnih organizacij in samoupravnih organov. Čeprav so se v naši sredini zadržali le kratek čas, so pokazali veliko zanimanja, predvsem ob ogledu naših proizvodnih tozdov. Zanimalo jih je vprašanje jeklenega korda, naši razvojni programi, količinska razmerja med radialno in diagonalno pnevmatiko ter proizvodnja v Umetnem usnju.

Pokazali so res veliko zanimanja pa tudi znanja, saj so jim poznana gibanja v svetu gumarske industrije. Namen njihovega obiska pa je bil predvsem v seznanjanju z možnostmi, ki jih naša kemična industrija nudi.

IZ RESOLUCIJE 8. KONGRESA ZK SLOVENIJE

Na področju družbenega informiranja je nujno potrebno dograditi celovit sistem informiranja, ki mora zajemati vsa področja družbene aktivnosti. Delovati mora usklajeno in avtonomno kot sestavina političnega oziroma delegatskega sistema ter temeljiti na samoupravnih osnovah.

Zato je potrebno skrbeti za oblikovanje takih informacij, ki bodo resnično rabile razvitejšim potrebam samoupravnega delovanja delovnih ljudi. Predvsem se je treba boriti za kakovost informacij ter doseči, da bodo uporabne za samoupravno in politično delovanje. Zagotoviti je treba tudi enkratno zajemanje podatkov in krepiti vlogo tistih informativnih dejavnikov, ki lahko na različnih ravneh spodbujajo samoupravno aktivnost za krepitev ustavne vloge delovnih ljudi v združenem delu.

Zato da bi zagotavljali celovito informiranje delovnih ljudi in občanov, je treba jasno določiti funkcijo in vlogo posameznih dejavnikov v procesu informiranja ter doseči večje združevanje interesov in potreb na tem področju. Pospešiti moramo procese samoupravnega organiziranja informativne dejavnosti ter krepiti družbeni vpliv na vsebino javnega obveščanja oziroma sredstev informiranja. V teh okvirih je potrebno iskati tudi rešitve za ustvarjanje materialnega temelja delovanja avtonomnega sistema obveščanja ter javnih občil.

VABIMO VAS

Starejši Savčani se gotovo še spomnite, da je bila v našem glasilu (pred leti) stalna in precej popularna rubrika Micka Gumica. V njej smo na šaljiv, majčekono oster način popisovali in žigosali negativne pojave, hecne primere. Vodila sta nas želja in namen, da bi se slabosti odpravljale. Seveda so nekateri — ne z močjo argumentov, ampak z argumenti moči — toliko časa pritiskali na urednike in posamezne avtorje, da smo morali rubriko opustiti.

Na eni izmed zadnjih sej odbora za informiranje pa je bilo predlagano, da podobno rubriko znova uvedemo. Zato vas vabimo k sodelovanju. Najpreje bi radi dobili naslov rubrike, potem pa še nekaj stalnih sodelavcev — dopisnikov.

Mislím, da je »klima« dokaj ugodna in da ima rubrika vse možnosti, da spet zaživi, da vsakih štirinajst dni prinese nekaj vrstic prijetnega branja in še razvedrila povrh.

Spet seveda skrajno dobronamerno!

Tisti, ki se boste lotili premišljanja o naslovu poskusite najti nekaj z našega, savskega področja. Tisti pa, ki boste zapisali kaj zanimivega, poiščite snov iz svojega okolja ali iz okolja, ki ga poznate ali pa je primer vsem dobro poznan. Prosim, nikar ne zapisujete polresnic ali pa stvari, ki jih ni moč potrditi.

Torej vabimo vas k sodelovanju. Dopolnjen pravilnik o honorarjih omogoča, da vas ustrezno nagradimo!

Urednik



Tujega nočemo svojega ne damo

SKUPNA VAJA CIVILNE ZAŠČITE IN TERITORIALNE OBRAMBE V KS STRAŽIŠČE

MOČ OBRAMBE JE
V ZAVESTI LJUDI

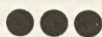
Deževna noč, nekaj po polnoči. Ulice so kot izumrle, le tu pa tam je videti človeka, ki s pospešenimi koraki kali nočni mir. Odločni so njegovi koraki, cilji znani. Kako tudi ne bi bili, saj so na zahtevni nalogi — mobilizaciji pripadnikov civilne zaščite, teritorialne obrambe in narodne zaščite, ki bodo imeli v prebujajočem se dnevu skupno vajo. Kurir dobro pozna svoj teren, sleherno hišo, sleherno obveznika, zato je delo opravljeno v pričakovano kratkem času. Na dogovorjenem mestu se že zbirajo mobiliziranci, odrejene so straže, patrulje, štab daje zadnja navodila. Formirajo se ekipe za reševanje ranjencev iz navidezno porušeni poslopij, ekipe prve pomoči si po predhodnih navodilih štaba uredijo zasilno bolnišnico, gasilci so v strogi pripravljenosti. Vse poteka spontano, vendar malce bolj nevojaško zaradi dežja, ki neusmiljeno pada, a kljub temu s polno odgovornostjo in prizadevnostjo vseh sodelujočih.

Dan je zamenjal noč, osem bo ura. Izvidniki poročajo, da so opazili izvidniško letalo namišljenega sovražnika (čep prav letala zaradi slabih vremenskih pogojev, kljub dogovoru med organizatorji vaje in ALC Lesce ni bilo), ki je izvidoval (opazoval) objekte splošnega pomena v krajevni skupnosti, kjer vaja poteka, zato se predvideva, da bo le-ta tudi skušal napasti. Takoj je odločeno, da morajo učenci osnovne šole zapustiti šolske klopi in se umakniti na varno. S tem steče obrambni dan učencev na osnovni šoli, ki ima vzgojno preventivni pomen. Učenci v slabih desetih minutah zapuste šolo in se porazgube v že vnaprej določene predele krajeve skupnosti. Vaja teče naprej. Naleta letal sicer ni, vendar organizator uprizori napad s pomočjo dimnih bomb. Gost črn dim, zavijanje siren, mrzlično vzdušje v štabu, stroga kontrola postavljenih stražarjev, okrepljene patrle, ekipe prve pomoči z nosili, rešilni avto, gasilci iz krajeve skupnosti in okoliških društev, vse hiti, vse se je vživelo v tisti namišljeni dan, za katerega želimo, da ga nikdar ne bi bilo. Vseeno moramo biti nanj pripravljeni zato, da bi morebitni sovražnik takoj občutil, da je tudi današnji rod zvest izreku!

TUJEGA NOČEMO, SVOJEGA NE DAMO; tudi za ceno svojih življenj!

Vaja je potekala v krajevni skupnosti Stražišče. Pri sami izvedbi so sodelovale že navedene enote, gasilske desetine Save, Iskre, Tekstilindusa in domačega PGD Stražišče. Vajo si je kljub deževnemu vremenu ogledalo veliko število krajanov in vabljeni gostje. Med njimi velja omeniti sekretarja občinskega komiteja ZK, tov. Jožeta Kavčiča, predsednika SZDL občine Kranj, tov. Slavka Malgaja, predstavnike oddelka za narodno obrambo SO Kranj, predstavnike delovnih organizacij Save, Tekstilindusa in Iskre.

Vaja je bila izvedena po načrtu, rezultati so bili zadovoljivi, manjkala pa je za gledalce najbolj zanimiva zunanja propagandna slika vaje. Da ta »malenkost« ni bila na višini, je vzrok treba iskati v vremenu, ki vaji ni bilo naklonjeno. Zavedati se je treba, da moramo zadane naloge opraviti vedno in povsod, ne glede na vreme, zato je uspeh te vaje toliko večji. Po končani vaji je bil še ogled orožja, s katerim razpolagajo naše enote teritorialne obrambe in civilne in narodne zaščite. Gospodarska komisija pri civilni zaščiti pa je za vse udeležence pripravila skromno malico.



Zakon o ljudski obrambi v 111. poglavju — Pravice in dolžnosti krajevnih skupnosti, temeljnih in drugih organizacij združenega dela ter drugih samoupravnih organizacij in skupnosti v 16. členu določa:

V krajevni skupnosti občani in delovni ljudje, organizirani v temeljnih in drugih organizacijah združenega dela, v samoupravnih organizacijah in skupnostih, družbenopolitičnih in družbenih organizacij ter društvih uresničujejo politiko ljudske obrambe in se neposredno organizirajo, pripravljajo in usposabljaajo za oborožen boj in za druge oblike odpora, za varstvo in reševanje ogroženega prebivalstva in materialnih dobrin ob vojnih akcijah, ob naravnih in drugih hudih nesrečah ter v drugih izrednih razmerah, za preskrbo oboroženih sil in prebivalstva ter za opravljanje drugih nalog, ki so določene z zakonom, s statutom in z obrambnim načrtom krajeve skupnosti in občine. Jereb.



Kontrola propustnic je v izrednih razmerah sila pomembno opravilo. Zato je na vežbi treba tudi temu posvetiti vso pozornost.



Obrambni dan na šoli je stekel. Učenci so v 10. minutah zapustili šolske klopi in se porazgubili že v naprej določene predele krajeve skupnosti.



Brez zavarovanja si ne moremo zamišljati delovanja splošnega ljudskega odpora.



Vabljeni gostje si kljub deževnemu vremenu z zanimanjem ogledujejo potek vaje. Na sliki: predstavniki SO Kranj na čelu s sekretarjem občinskega komiteja ZK tov. Kavčičem.

V 10. številki Save smo pod naslovom »Na majhnem prostoru veliko proizvedejo« objavili razgovor z delovodji tozda Velopnevmatika in med drugim zapisali, da bomo v eni od prihodnjih števil pripravili širšo informacijo o gospodarjenju, prodaji itd.

Na postavljena vprašanja je tokrat odgovarjal vodja tozda Velopnevmatika, tov. Anton Veselič, inž. organizacije dela.

— *Kako poslujete, zanimajo me predvsem rezultati poslovanja v prvem polletju letošnjega leta?*

Proizvodnja velopnevmatike ima v Savi že bogato tradicijo. Vendar moram takoj na začetku opozoriti na podatek, da se šele po zadnji reorgani-

produksijskega uvoznega materiala, nezadostna rast produktivnosti, za katero je treba iskati vzroke v tehnološki zastarelosti strojne opreme, saj je pri zračnicah približno 55 odstotkov strojne opreme starejše od 10 let in pri veloplaščih več kot 30 odstotkov.

Podatki o poslovanju tozda za prvo polletje nam še niso znani, ampak le za obdobje od januarja do aprila. Moram reči, da so nas vse ohrabрили, saj izkazujemo v tem obdobju približno 265 starih milijonov din ostanka dohodka, seveda pa bo realna slika znana ob zaključnem računu. Poudariti moram tudi, da je to rezultat ugodne prodaje in doslednega doslednjega

V letu 1978 smo načrtovali, da bomo prodali preko Sava Commerca skupaj za bruto 22,3 milijard starih din, od tega 8,7 milijarde starih din v izvoz, 12,1 starih milijard din preko direktne prodaje, preko naših prodajal pa 1,5 milijarde starih din.

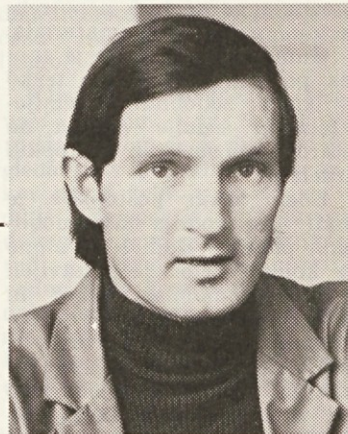
V obdobju od januarja do aprila smo že realizirali skupaj bruto 7,6 milijarde starih din, v izvoz 2,7 milijarde starih din in na domači trg 4,9 milijarde starih din.

Značilnost prodaje tozda Velopnevmatike je, da povpraševanje po naših izdelkih zelo niha, predvsem na tujih tržiščih, saj so znana obdobja pred nekaj leti, ko se je prodaja nekaterih izdelkov

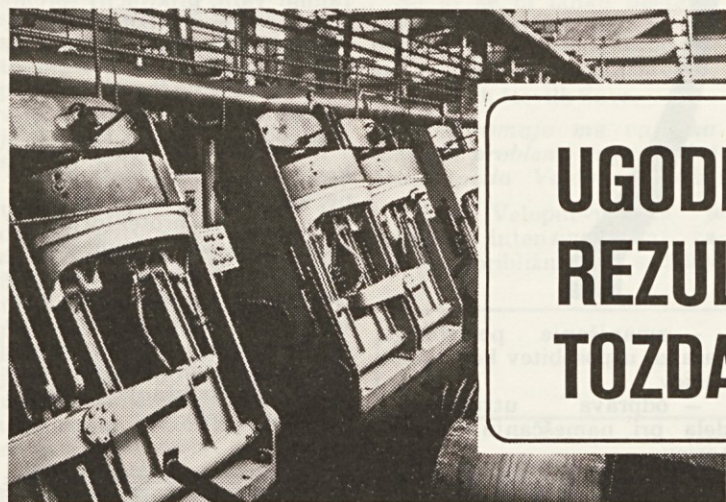
sicer: Unis — Rogu iz Sarajeva, Partizanu iz Subotice, Rogu iz Ljubljane in Tomosu iz Kopra, preko katerega posredno izvažamo naše izdelke tudi na tržišča ZDA.

Močno nas preseneča veliko povpraševanje po zračnicah, saj vse proizvedene količine takoj prodamo. Podobno je tudi z izdelki industrijske pnevmatike in pri žmula plaščih, za katere smo že predvidevali, da jih bomo izločili iz proizvodnega programa. Nekaj slabše teče prodaja žičnih

Anton Veselič, vodja tozda Velopnevmatika



UGODNI POSLOVNI REZULTATI TOZDA VELOPNEVMATIKA



zaciji dokaj točno ugotavlja poslovni uspeh tozda, v preteklem obdobju so se namreč rezultati posameznih obračunskih enot prilagajali tako, da je bilo možno ugotavljati poslovni rezultat le za celotno delovno organizacijo.

Po zadnji varianti gospodarskega načrta za leto 1978 je bilo predvideno, da bo tozda Velopnevmatika posloval z izgubo približno 1,2 starih milijarde din. Z dodatnimi tehnološkimi, komercialnimi in organizacijskimi ukrepi pa je bilo predvideno zmanjšanje izgube na približno 150 milijonov starih din. Verjetno bodo bralce zanimali vzroki za takšno stanje, zato naj jih v kratkem nekaj navedem. Vedeti je namreč treba, da tozda Velopnevmatika približno 40 odstotkov svoje proizvodnje izvaža in to po znatno nižjih cenah kot jih dosega na domačem tržišču. Izvoz pa ni le v interesu tozda, pač pa je v situaciji, v kakršni se nahajamo sedaj, zelo pomemben za celotno delovno organizacijo. Če bi vso proizvodnjo tozda Velopnevmatike prodali na domačem tržišču, bi bil ostalek dohodka pozitiven v višini nekaj 100 starih milijonov din, znano pa je, da so kapacitete naše proizvodnje za SFRJ prevelike. Seveda so še drugi vzroki, kot so visoke cene re-

izvrševanja akcijskega načrta za zmanjšanje izgube tozda ter rezultat prizadevnosti vseh sodelavcev v tozdu, kakor tudi strokovnih sodelavcev, ki neposredno delajo za tozda.

— *Koliko ste prodali in na katera tržišča prodajate?*

1974	Švica, Italija, Liechtenstein, Avstrija, Finska	1,225.713,75 dolarjev
1975	Švica, Italija, Liechtenstein, ZRN-Tekig I., Madžarska — Auto	962.838,88 dolarjev
1976	Švica, Italija, Liechtenstein, ZRN, Madžarska — Auto, Holandija	1,993.526,01 dolarjev
1977	Švica, Italija, Liechtenstein, ZRN, Madžarska	2,103.334,00 dolarjev

V letu 1978 smo načrtovali izvoz v vrednosti približno 2,400.000 dolarjev, od tega je do vključno maja realizirano 999.150 dolarjev oziroma 43 odstotkov plana za leto 1978.

Iz zgornjih podatkov je razvidno, da je izvoz usmerjen predvsem v zahodne dežele. Ravno v teh deželah se srečujemo z močno konkurenco vzhodnih proizvajalcev velopnevmatike, posebno iz dežel Daljnega vzhoda, katerih izdelki so tako ceneni, da so

daja nekaterih izdelkov povsem ustavila, tako da smo imeli v skladiščih več kot pol letne proizvodnje.

Količinski in vrednostni prikaz izvoza Velopnevmatike za leta 1974, 1975, 1976, 1977

nekatero znane zahodne firme zmanjšale obseg proizvodnje velopnevmatike ali pa skušajo obdržati lastno proizvodnjo z visokimi zaščitnimi carinami. Preko švicarskih posrednikov prodajamo tudi nekaj na tržišču neuvrščenih dežel. Tu moram poudariti, da je prodaja v te dežele zelo otežkočena, predvsem zaradi administrativno finančnih težav.

Glede domačega tržišča prodajamo večje količine proizvajalcem koles in mopredov in

plaščev za izvoz, kljub temu smo letos prodali precej iz zaloga, tako da trenutno stanje prodaje ocenjujem kot ugodno.

— *Kakšen je obseg proizvodnje?*

Proizvodnja velopnevmatike obsega tri osnovne skupine izdelkov, in sicer: zračnice, plašče in industrijsko pnevmatiko. Dnevna proizvodnja znaša približno 12.000 plaščev različnih velikosti, okrog 90 kosov industrijske pnevmatike velikosti 14 in 16 col, ter s 1. 6. 1978 dalje približno 19.000 kosov zračnic raznih velikosti.

Omeniti velja tudi, da smo včasih sprejemali naročila tržišča tudi za manjše količine plaščev ali zračnic, kot je dnevna proizvodnja določene velikosti, kar nam je povzročilo nemalo težav pri planiranju in izkoriščanju strojnih kapacitet. V preteklem letu in deloma letos smo v dogovoru s SOP in Sava Commercem uspeli zagotoviti razmeroma serijsko proizvodnjo, kar se odraža tudi v porastu fizičnega obsega, produktivnosti in kvalitete izdelkov.

— *Kako je s kvaliteto vaših izdelkov?*

V poprelju imamo v velopnevmatiki najvišje normative kvalitete v delovni organiza-

(Nadaljevanje na 15. strani)



NOVA SMER V TEHNOLOGIJI PLAŠČEV

1. Splošno

Današnje stremenje industrije gre v smeri spremembe prekinjenih procesov v neprekinjene. S tem ne skrajšamo samo proizvodnega procesa, temveč se izognemo vmesnim skladiščem, skrajšamo transportne poti, zmanjšajo potrebno proizvodno površino, izognejo pa se tudi nepotrebemu prekladanju materiala.

Gumarska industrija je znana po tem, da se zelo težko prilagaja sodobnim stremeljem in šedalje vztraja na starih, preizkušenih postopkih izdelave.

Eden takih postopkov je tudi proizvodnja avtomobilskih plaščev. Radi se hvalimo iz kolikor delov je sestavljen vsak avtomobilski plašč in koliko delovnih operacij je potrebnih za njegovo izdelavo. Malokdaj pa se vprašamo, če tistega, kar se je še obdržalo od tipičnega obrtniškega načina izdelave, pri današnjem stanju znanosti in tehnike ne bi bilo možno spremeniti.

Ena takih tehnologij je tudi izdelava in nameščanje protektorja. Danes poznamo nekaj načinov izdelave, za vse pa je značilno to, da rabijo drago proizvodno opremo, zahtevajo veliko proizvodnega prostora, transportne opreme, razmeroma težkega dela, pa tudi naknadne predelave.

Današnji način izdelave protektorjev nam, kljub vključitvi dragih hladilnih in kontrolnih naprav, ne omogoča izdelave protektorjev točne dolžine, kar povzroča različne napake ob spoju, onemogoča pa nam tudi avtomatizacijo nameščanja protektorja. Razen tega pa se pri nameščanju protektorja ne moremo izogniti zapiranju zraka.

2. Nova tehnologija

Vsem, ki prebirajo naše glasilo, je znano, da smo v zad-

njem času uvedli pri oblaganju kovinskih valjev postopek, pri katerem je bilo nameščanje in likanje hladnih plošč zamenjano z navijanjem toplih trakov na kovinski valj. S tem se ni povečala samo storilnost, temveč tudi kvaliteta obloženih valjev.

Podoben postopek je že nekaj let uveden za nameščanje protektorja pri obnovi in izdelavi plaščev.

Bistvo tega postopka je v tem, da na poprej določeno mesto karkase avtomatsko navijamo profiliran brizgan trak. Širina in debelina traku sta določeni tako, da dobimo zahtevan profil protektorja.

Stroji za navijanje protektorja so bili prvotno razviti za obnovo potniških, tovornih, terenskih in avionskih plaščev in je danes v uporabi že nekaj tisoč takih enot. Nedavno pa so pričeli ta sistem uporabljati tudi pri izdelavi novih plaščev.

Novi sistem, znan pod imenom »Orbitread«, vključuje običajno štiri osnovne elemente, ki delujejo v odvisnosti drug od drugega. Ti elementi so:

1. brizgalnik za izdelavo pasu zahtevanega profila,
2. glava za vodenje, nameščanje in likanje pasu,
3. vrtilna postaja za vrtenje plašča in vlečenje traku,
4. programator za kontrolo skupnega števila ovojev ter razporeditev skupne količine gume glede na predhodno določen program.

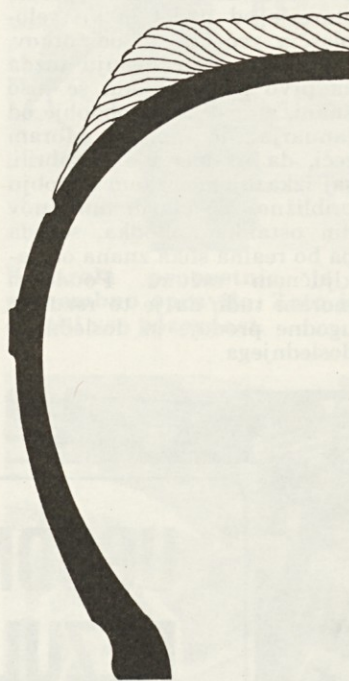
3. Prednosti novega postopka

Pri konsiranju teh strojev so bili uporabljeni vsi dosedanja izsledki na področju brizganja, kontrole profilov in programiranja. To ima za posledico veliko natančnost dela (odstopanje teže največ 1 odstotek) ter vrsto drugih prednosti, kot so:

- uravnoteženost plaščev (brez obodnih spojev)

- dobro zlepljenje (uporaba toplih trakov)
- ponovljivost procesa (delo po programu)

Ne smemo pa pozabiti tudi proizvodnih prednosti, ki so:



- zmanjšanje potrebnega časa za usposobitev konfekcionerjev
- odprava utrudljivega dela pri nameščanju protektorjev

- zmanjšanje investicijskih sredstev
- odprava lepila z vsemi njegovimi posledicami in težavami

- zmanjšanje časa predelave materiala (odpade predgrevanje)
- odprava vrnitev
- odprava menjave matric
- odprava hladilnih linij za protektor
- manjša poraba materiala

4. Izvedbe oblagalnih strojev

Zaradi teh prednosti so bile do danes izdelane različne izvedbe strojev za nameščanje protektorjev in to:

- serija 1000: za traktorske in tovarne diagonalne plašče
- serija 1810: štirimestni stroj za tovarne radialne plašče
- serija 1820-11: štirimestni stroj za osnovo in krono diagonalnih tovornih plaščev
- serija 1820-12: enomestni stroj za enodelni protektor diagonalnih tovornih in traktorskih plaščev
- serija 1901: enomestni stroj za krono bombiranih radialnih plaščev

5. Nadaljna možnost uporabe

Kot nadaljevanje razvoja teh strojev se je pojavil v zadnjem času tudi stroj za iz-

delavo profilov, za katere so bili doslej potrebni kalandri, dvovalčniki, brizgalniki ali kombinacija teh strojev. V glavnem lahko ugotovimo, da so vsi ti konvencionalni stroji delovno intenzivni, zahtevajo relativno zelo usposobljene delavce in jih je potrebno ročno regulirati. Izdelki odstopajo v dimenzijah, kapaciteta teh strojev pa je izredno nizka.

Firma AMF pa je razvila avtomatsko reguliran brizgalnik s kalandrom, kar ima za posledico izredno natančnost izdelave, povezano z veliko produktivnostjo brizgalnikov. Temu sistemu je možno z uporabo digitalne elektronske sinhronizacije, povezane s profiliranimi valji, priključiti spremljajočo opremo za hlajenje, vulkanizacijo, navijanje ali ostale procese.

6. Zaključek

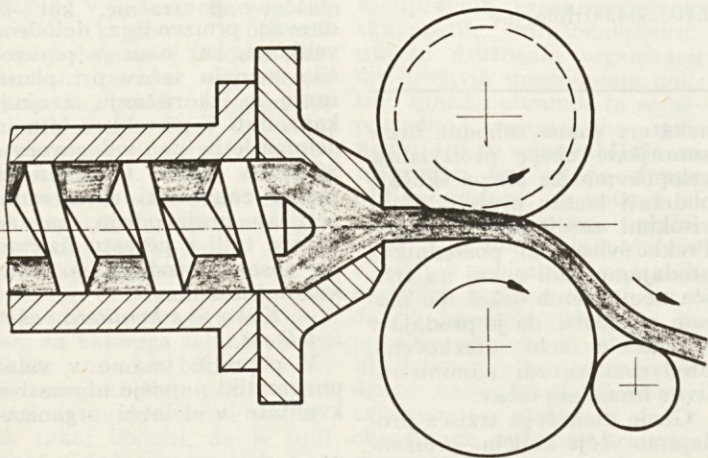
Navedenih je nekaj podatkov o opremi, ki vnaša bistvene spremembe v sistem izdelave pasov in protektorjev ter način njihovega nameščanja.

Nova tehnologija nam ne omogoča samo prihrankov materiala, energije, delovne sile in prihrankov pri investicijskih vlaganjih, temveč omogoča tudiboljšanje kvalitete in olajšuje delo.

NOVI USPEHI



Dve priznanji za našo delovno organizacijo, ki jih je pobil rally ekipa, ki nastopa za našo delovno organizacijo in seveda z našimi avto plašči



USPEŠNO V TOZD VELOPNEVMATIKA

(Nadaljevanje s 13. strani)

ciji, zato poskušamo temu primerno stimulirati vse sodelavce, ki delajo v tozdu in za tozda. Tu smo dosegli že razmeroma ugodne rezultate, niso pa še urejeni odnosi pri kvalitativni primopredaji polizdelkov med tozdi. To pa je naloga širšega obsega, ki jo bo treba z dohodkovnimi odnosi in v skladu z zakonom o združenem delu v Savi kompleksno reševati. Posebno ostre mere za kvaliteto zahteva inozemski trg. Včasih so te odraz dejanske prevlade tujih modernjših tehnologij, včasih pa gre za določeno politiko pritiska na cene naših izdelkov pri sklepanju pogodb. Posebno se to odraža pri zračnicah, kjer pa smo z uvedbo butilnih rešili veliko problemov, ki so nastajali zaradi napak v propustnosti.

V marcu letos smo prešli tudi na novo tehnologijo izdelave ventilov, kar je bil dodaten prispevek h kvaliteti teh izdelkov. Pri plašjih (barvnih in dvobarvnih) smo imeli v preteklih letih nekaj težav s kvaliteto oz. ostaranjem, kar je bilo pogojeno z nekonstantnimi energetske pogoji in ugrajenimi slabšimi surovinami.

Pri industrijski pnevmatiki s kvaliteto nimamo posebnih težav. Večji problem, ki je povezan s kvaliteto, predstavlja na tem področju fluktuacija kadrov. Ob koncu tega odgovora naj še poudarim, da na področju kvalitete redno sodelujemo s proizvajalci dvokoles in mopedov in v okviru naših tehničnih in tehnoloških možnosti in sledimo njihovim kvalitetskimi standardom, saj se zavedamo, da je ta faktor velikokrat odločilen pri sklepanju poslov, ne samo za Velopnevmatiko, pač pa za celotno delovno organizacijo.

— Kje nastajajo ozka grla in s kolikšnimi problemi se ukvarjate v proizvodnji?

Kot sem že omenil v enem od prejšnjih odgovorov, je velikoserijska proizvodnja osnovna industrijske proizvodnje, s tem pa so tudi dane večje možnosti za odpravo ozkih grl v proizvodnji. Seveda ne gre vedno tako, kot si želimo, zato se dnevno srečujemo z različnimi problemi. Kapacitete na pripravi polizdelkov za plašče (konfekcije) so eno večjih ozkih grl, posebno je to opazno od leta 1977 dalje, ko smo se v tozdu odločili za popolno ukinitve nočnega dela žena in to tudi realizirati. Večji problemi so tudi pri brizgalnih kapacitetah za zračnice, kjer se je kapaciteta s prehodom na butil še zmanjšala. Občasno nastopajo težave z uvozom osnovnih materialov (kord, žica), žal doma ni ustreznih

proizvajalcev za te surovine, ali pa so zaradi manjših količin nezainteresirani za to proizvodnjo.

Pomanjkanje kadrov nas v tem letu močno pesti, zato na tem področju intenzivno iščemo rešitve. Zelo negativno vpliva tudi odstotek bolniškega staleža, ki se giblje v poprečju približno 12 odstotkov, to je tudi realen odraz strukture zaposlenih. Posebno pereča je prostorska stiska v proizvodnji, kar gre včasih na škodo varnosti zaposlenih, saj na obstoječem prostoru gostujeta še dva tozda z delom svoje proizvodnje.

Se in še bi lahko našteval probleme, vendar naj bo dovolj, saj so na nekatere od njih že opozorili moji sodelavci v eni zadnjih številčk Save.

— Zanimajo me vaši kadrovske problemi in pa bodočnost tozda Velopnevmatika?

Tozda Velopnevmatika je delovno intenziven, saj zaposluje približno 312 sodelav-

cev, od tega 188 žensk in 124 moških in le 10 organizacijsko vodstvenih sodelavcev.

V tozdu je zaposlenih tudi veliko sodelavcev, ki so svoje delo združevali še v starem obratu I v izredno težkih pogojih dela, kar se očitno pozna pri delovni storilnosti in zdravstveni sposobnosti nekaterih. Okrog 60 sodelavcev je delovno manj zmognih, zato je potrebno včasih veliko naporov za kadrovanje na ustrezna dela in opravila.

Občutno je v tozdu pomanjkanje kadrov (predvsem moških) zato iščemo rešitve z zamenjavo del, ki bi jih lahko opravljale ženske.

Dolgoročno gledano bo verjetno potrebno razmišljati o izločitvi določenih del v Savi in o njihovem prenosu na manj razvita področja Slovenije, kjer so kadrovske potenciali še neizkoriščeni.

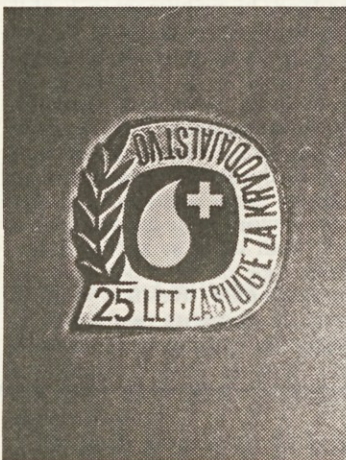
Tozda ima pripravljen tudi investicijski projekt za povečanje obsega in racionalizacije proizvodnje. V ta projekt

naj bi vložili okrog 4 stare milijarde din in bi prinašal vrednostno približno 50 odstotno povečanje in okrog 35 odstotno povečanje obsega proizvodnje po tonaži. Produktivnost (ton na zaposlenega) naj bi se povečala za približno 18 odstotkov.

Poudariti pa moram, da si želimo izboljšati delovne pogoje, saj so v sedanji zgradbi neprimerni, zato bo potrebno v to področje vložiti še veliko dela in sredstev, saj v zadnjem času v Savi na to resno pozabljamo.

Kljub vsem navedenim težavam menim, da sodelavci tozda Velopnevmatika smelo gledamo v prihodnost, vsekakor pa si želimo, da bi se v daljši perspektivi v okviru delovne organizacije združila tudi sredstva za novo proizvodno halo z modernimi tehnologijami, stroji in temu primerno stopnjo skupnega, kakor tudi osebnega zadovoljstva slehernega zaposlenega.

PRIZNANJE



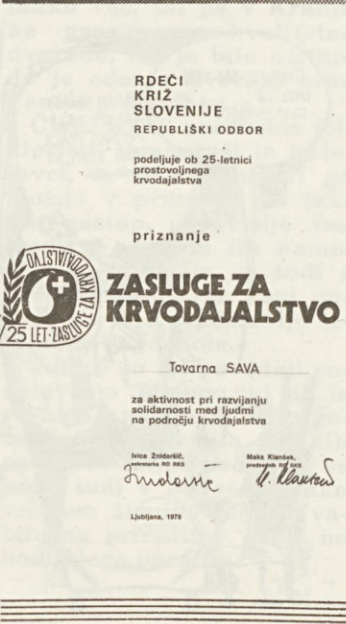
Četrtega junija praznujejo krvodajalci svoj praznik. Letos mineva 25 let od prvih začetkov prostovoljnega krvodajalstva.

Ob tej priložnosti je bila tudi v Kranju svečanost. Na proslavi, ki je bila v kinu Center so poleg pevskega zbora iz zamejstva, Italijanskega Tržiča, nastopili tudi nekateri priznani slovenski umetniki.

Slavnostni govornik je bil dr. Štangl.

Istega dne pa so v Domu JLA podelili priznanja zaslužnim članom RK iz krajevnih skupnosti in delovnih organizacij v občini Kranj.

Priznanje za aktivnost pri razvijanju solidarnosti med ljudmi na področju krvodajalstva in zlato plaketo ob 25. letnici krvodajalstva je dobila tudi naša delovna organizacija.



Komandant štaba teritorialne obrambe Kranj tov. Rešek seznanja učence osnovne šole Lucijan Seljak z borbenim orožjem, ki ga imajo v svoji oborožitvi enote teritorialne obrambe, narodne zaščite in civilne zaščite.



TEHNOLOGINJA



pri tem zahtevano količino, materiale, ki jih imamo na razpolago ter povpraševanje na trgu. Pri naročilih s kvaliteto materialov ne moremo odstopati, ker so te predpisane s standardi, in to tujini, ker domači prihajajo ponavadi kasneje.

— *Osnovna surovina pri izdelavi gumenih izdelkov je kavčuk. Katerega uporabljate več, naravnega ali sintetičnega?*

Mi že štiri leta nadomeščamo naravni kavčuk s sintetičnim EP DM kavčukom. Sicer bi lahko uporabljali naravni kavčuk, vendar bi mu morali dodati veliko dodatkov, da dosežemo željene lastnosti (ozonska odpornost, staranje). Zato raje uporabljamo sintetični kavčuk, ki ima že v osnovi te lastnosti boljše kot navadni. Kolikor hitro zamenjamo v določenem izdelku vrsto kavčuka o tem obvestimo kupce.

— *Prej ste omenila spremljanje proizvodnje. Kako je v praksi, ali delavci spoštujejo predpise?*

Kvaliteto spremljamo že od začetka proizvodnega postopka. Ko pride tehnolog v prakso, lažje in hitreje odkrije vzrok morebitnih napak. Dostikrat so slabi kvaliteti krivi različni dobavitelji surovin, ki imajo sicer stalne kvalitete, vendar so te različne glede na proizvajalca. Tudi pri izpostavljanju surovin je potrebna kontrola kvalitete. Vsekakor pa je pri odkrivanju napak kontrola vzporedna, po fazah dela. Za slabšo kvaliteto izdelka ali napake v izdelku pa je včasih kriv tudi delavec. Tudi to se da odkriti.

— *Ali ima ženska kot tehnolog več težav kot moški pri uveljavljanju, pri delu, oz. pri realizaciji svojih idej?*

Mislím, da preteče kar nekaj let, preden ženski enakovredno prisluhnejo. Mogoče zato, ker večina gleda na žensko le kot na žensko. V proizvodnji, ob strojih, pa celo hitreje prisluhnejo kot na ravneh, kjer sicer delamo. Morda zato, ker žensk inženirk ob stroju niso vajeni. Če se izkaže s pametnimi idejami, ji prisluhnejo.

— *Kako poteka delo v vašem oddelku?*

V našem oddelku ena skupina dela na polnih profilih, ena pa na penastih. Med seboj dobro sodelujemo. To je ob našem delu še kako pomembno. Tudi nove delavce, ki prihajajo iz strokovnih šol, celovito vključujemo v proizvodnjo in vplivamo nanje. Od tega, kako je novi delavec sprejet, kako se počuti in kako ga bomo naučili delati, da bo

sposoben samostojno opravljati delo, koristimo tudi sebi, saj se lahko posvetimo drugemu, bolj zahtevnemu delu. V svoji sredini imamo tudi tehnike. Mlade ljudi, ki niso brez ambicij. Ker pa mnoge od teh ovira nestimulativen način napredovanja in nagrajevanja, zapuščajo delo, ali pa se ne angažirajo v tolikšni meri, kot bi se ob perspektivni bodočnosti in napredovanju lahko.

— *Razmeroma dosti sodelavcev se izobražuje ob delu v našem Izobraževalnem centru. Ali imajo takšni delavci boljše dispozicije za delo kot tisti, ki prihajajo iz rednih šol?*

Mislím, da tu ne bi smela dati prednost nikomur. Vse je odvisno od vzgoje, ki jo prinaša in nosi človek v sebi. Rekla bi, da delajo tako, kot so se navadili v mladih letih. Poleg teh karakteristik pa pri nas veliko pomeni inteligentnost in sposobnost osvajanja novih idej.

— *Včasih radi rečemo, da se v strokovnih službah držijo »distance«?*

Pri nas in našem delu sodelujemo zelo prijateljsko. Če je treba, se pomenimo odkrito. Radi hodimo, in rekla bi, da kar vsi, na družabna srečanja, na katerih pa o službenih zadevah neradi govorimo. Če do tega že pride, so to le poljudne in na šaljiv način obrnjene zadeve, ki pripomorejo k zblizovanju in prijateljstvu.

— *Kakšne so vaše ambicije, želje, cilji?*

Na tem delovnem mestu in na tem področju dela sem zadovoljna. Pa ne zaradi materialnih stvari. Človek mora sam s seboj razčistiti, oceniti mora svoje želje in zmogljivosti. Tudi tu bi se začela dolgočasiti, če ne bi našla zahtevnejšega dela. Rešitev vidim v tem, da se gre na tem področju razširitev z novejšo tehnolo-

gijo, kar bo tudi mene zaposlilo in angažiralo za nekaj let, pri 30, 35 letih ne želim ostati tam, kjer sem, želim še kaj narediti, morda še študirati in spoznati kaj novega. Mi vsi, ki delamo na razvoju novih proizvodov, moramo stremeti za tem, da gremo naprej. Če ne bi bilo tako, bi nas drugi prehiteli.

— *Kaj bi spremenila če bi lahko?*

Mislím, da velja za vsako delovno sredino, da spremembe pričakujemo od novih ljudi.

— *Ali se danes, ko govorimo o položaju žene v družbi, delovna žena enakovredno posveti delu?*

Odvisno je od žene samih, kako si organizirajo življenje. Zanesljivo morajo imeti urejen dom, v času njene odsotnosti morajo biti otroci na varnem, da sama lahko posveti ustvarjalnemu delu.

— *Kakšno je vaše mnenje o Savi?*

Znano je, da smo (bili?) uzorno podjetje. Ali to danes še velja?

Stari Savčani bi rekli, da nam gre dobro, ker so bili navajeni slabših delovnih pogojev. Mladi pa vidijo, da imajo v drugih delovnih organizacijah že veliko boljše delovne pogoje. Izredno slabi delovni pogoji so še vedno v GTI, kjer je poleg ostalega še neprimeren velik ropot. Tega občutimo tudi mi, ki zaradi narave dela delamo tudi za mizami. V naših delovnih prostorih nas je ponavadi šest ali več, kar še ob ropotu zmanjšuje našo ustvarjalnost. Mladi ljudje, ki so si ogledali delovna mesta tehnologov in drugih strokovnjakov drugod, to vidijo in občutijo. Zaradi takih delovnih razmer se naši ljudje tudi hitreje utrjujejo in zaradi tega tudi največkrat prihaja do konfliktov.

Jošt





Tako hvaležne publike že dolgo ni bilo.

ODMEVI NA FOLKLORNI NASTOP – KONCERT ZA SAVČANE

Da bi bila slika popolna, smo povprašali nekatere naše sodelavce, ki so si ogledali celovečerni koncert našega KUD, o oceni nastopa ter kako so ta večer doživeli: V ocenah so si bili zelo enotni. Enkratno, nepozabno doživetje!

MILANKA MLADENOVIC

»Bilo je lepo. Savčani niti ne vemo, kaj imamo. Doživela sem enkratno večer in zlepa ga ne bom pozabila. Enostavno nisem mogla verjeti, da naša mladina goji in ohranja našo kulturno bogastvo. Trikrat na leto bi šla na podoben koncert. Res so se vsi nastopajoči odrezali kot je treba.«

MIHAELA GRAŠIČ

»Krasno, še kdaj kaj takšnega. Vse, prav vse mi je bilo všeč, folkloristi, tamburaši, solo pevec in oktet. Izvrstni so bili, resnično sem uživala.«

DANI ZAKOTNIK

»Všeč mi je bilo. Takih nastopov za nas Savčane bi lahko bilo več. Še naslednji dan sem bila razpoložena, navdušena nad vsem kar sem videla in slišala. Enkratno! Pa narodne noše, te so mi bile najbolj všeč, vse je bilo tako urejeno, pa vendar domače in pristno. Resnično sem uživala.«

JOŽEFA MRVAR

je bila v svoji izjavi zelo kratka, vendar je dejala, da tudi njeno izjavo lahko mirno zapišem.

»Ta nastop, to doživetje je bilo zame boljše od vsakega piknika!«

JOŠKO KNIFIC

»Mene so najbolj navdušili bunjevački plesi. Prire-

ditev takšne vrste je v Kranju premalo, ker pa imamo Savčani svoje KUD, bi bilo lahko takšnih nastopov več. Sredstva, ki jih Savčani namenjammo za takšno dejavnost, so popolnoma upravičena. Upam, da bomo že letos deležni še kakšnega nastopa, pa čeprav bi plačali vstopnice. Sam ne mislim zamuditi nobenega podobnega večera in mislim, da so podobnega mnenja vsi tisti, ki so si ogledali ta zadnji, vendar zelo uspešni nastop našega KUD.

Povem naj še to, da so vsi nastopajoči, še posebej folklorna skupina, od zadnjega nastopa, ki sem si ga ogledal, dosegli res kvaliteto raven.«

MARJETA AVGUŠTIN

»Odlično, folklor me je navdušila, najbolj pa plesi iz Režije tudi zaradi enkratne in tako svojske spremljave.

Takšnih nastopov bi bilo lahko več, žal pa v Kranju ne premoremo kvalitetne dvorane, saj je bilo očitno, da je oder v dvorani kina Center premajhen.

Člani KUD, predvsem folkloristi, tamburaši in oktetovci, že s trudom, ki ga vložijo v pripravo na takšen nastop, upravičijo vsa sredstva, ki jim jih namenjammo. Strinjam se tudi s predlogom, da se vsaj enkrat na leto predstavijo izključno Savčanom.«

Toliko so mi povedali sodelavci o nastopu, ki jih je resnično navdušil. Vsi ugotavljajo, da bi bilo takšnih nastopov lahko več in da se bodo tudi v bodoče v tako velikem številu odzvali vabilu na prireditev, ki je ne bodo zlepa pozabili.

L. M.

OCENA NASTOPA

V petek, 23. junija, so folklorna plesna sekcija, tamburaški zbor, oktet in instrumentalisti zaključili serijo nastopov v občini Kranj. Skoraj vsaka krajevna skupnost je imela možnost, da spozna skupen program imenovanih sekcij. Lahko rečem, da posebnega odziva ni bilo na nobenem nastopu, saj si je naš program ogledalo le nekaj gledalcev v krajih, kjer smo gostovali.

Višek ali prav rečeno pravo presenečenje smo doživeli navedenega dne v dvorani kina Center pred polno dvorano Savčanov. To je bil tudi nastop, ki ni bil posvečen nobenemu jubileju ali prazniku in zato bi si upal trditi, da je to prvi nastop v kraju našega delovanja, ki je bil resnično obiskan zelo zadovoljivo oz. polnoštevilno.

Ob tem ko vidiš kako polna je dvorana in ko ugotoviš, da gledalci resnično uživajo ob izvajanju programa, kaj kmalu pozabiš na ves trud in pretečeni znoj. K temu bi dodal še to, da so intenzivne vaje oz.

priprave trajale kar osem mesecev brez posebnega predaha, da je bilo vloženo veliko prizadevnosti vsakega posameznika. Posebno bi moral pohvaliti strokovne vodje vseh sekcij, saj so se skupaj z izvajalci v celoti zavedali letošnje sezone nastopov v mesecu maju in juniju. V teh dveh mesecih smo poprečno nastopali vsake štiri dni.

Z vsemi vajami in nastopi smo pridobili veliko rutine in kondicije ter še enkrat opravili naš obstoj tako, da se bomo lahko mirno podali na pot k letošnjemu zahtevnemu poslanstvu. Naša skupina oz. sekcija KUD, ki nastopajo v skupnem programu, bodo v mesecu juliju sodelovale na mednarodnem folklornem festivalu na Danskem, kjer bo prvič predstavljena kulturna dediščina jugoslovanskih narodov.

V tem zapisu nisem hotel posebno opisovati uspeha nastopa za člane kolektiva, saj bodo o tem spregovorili udeleženci nastopa. Upam pa, da sem uspel na kratko prikazati delo navedenih sekcij.

PRIJETNO ZDRUŽENO S KORISTNIM

Vrsta avtomobilov je v lepem, sončnem jutru krenila izpred obrata V – tozda Lovski material in embalaža – proti Logatcu. 30 sodelavk in sodelavcev, ki že preko 10, 20 in 25 let izdelujejo embalažo, si je želelo ogledati, kako izdelujejo embalažo na sodobnejših strojih, kako v sorodni delovni organizaciji ob boljših delovnih pogojih in boljših strojih delavci delajo. Ustavili smo se na lepo urejenem parkirišču pred tovarno Valjkarton v Logatcu. Vodilni delavci te delovne organizacije so nas prijazno sprejeli in nas popeljali na ogled proizvodnje za izdelavo in predelavo valjkartona. Videli smo veliko novega, gostitelji so nam razložili proizvodni proces in odgovarjali na postavljena vprašanja. Prijetno nas je presenetilo povabilo na milico v njihovi menzi, kar smo izrabili za medsebojno izmenjavo mnenj. Prijetno razpoloženi smo nadaljevali pot v Postojno. Tisti, ki še niso videli razkošja narave pod kraškim svetom, so postane izkoristili za ogled notranjosti Postojnske jame. Na poti proti domu smo se še nekajkrat ustavili, tako

da smo se zadovoljni vrnili v Kranj. Sodelavci, ki so bili sopotniki tovarišem v jeklenih konjičkih, so tem povrnili stroške za bencin in za varnost med vožnjo, denar, ki ga je za izlet prispevala sindikalna organizacija, pa smo koristno naložili in porabili za kosilo udeležencev.

Izlet se je tako končal z zadovoljstvom vseh udeležencev, ki pravijo, da si tako koristnih in prijetnih poti še želijo.



— Kaj jaz morem, v tisti zmedi sem pograbil prvo kiklo in jo potegnil na suho.



KOLESARJI ZA KRAJEVNI PRAZNIK STRAŽIŠČA

Vsaka krajevna skupnost se ne more pohvaliti s toliko prireditvami, kot jih ima Stražišče ob svojem prazniku. Aktivne družbenopolitične organizacije, razvejano športno društvo Sava in osnovna šola Lucijan Seljak dajejo utrip pretežno delavskemu naselju na desnem bregu Save, ki ga mnogo niti veže tudi z našo delovno organizacijo.

Ko se je lani in letos uresničila dolgoletna želja krajanov, asfaltiranje cest, so predlagali, da se v okviru prireditve ob praznovanju njihovega praznika, organizira tudi kolesarska dirka.

Lani je bila organizirana za rekreativce, letos pa tudi za aktivne tekmovalce, mladince in člane, ki so po devetih letih zopet izmerili svoje moči na vzponu na Šmarjetno goro, ki ji po svoji strmini tudi Vrščič ne more konkurirati.

Spremenjena, bolj varna proga, je letos privabila čez 120 tekmovalcev iz 10 klubov, ki so se kljub muhastemu vremenu zagrizeno, a športno

borili za najboljša mesta, za medalje in pokale. Poseben čar je tekmovanju dala številna udeležba pionirjev osnovnih šol, tako da se nam za nove Roprete ali Frelihe ni treba bati. Omeniti velja tudi najmlajše tekmovalce, med katerimi so bili najboljši učenci osnovne šole Lucijan Seljak. Dokazali so, da niso naključno med najboljšimi šolskimi društvi v Sloveniji.

Prav gotovo se obetajo še boljši rezultati, ko bo zgrajena krožna kolesarska steza na bivšem igrišču za speedway v Stražišču. Z deli so že začeli.

Med pionirji prvih in drugih razredov je bil najboljši Grega Flajnik, drugi je bil Kurent Metod, tretji Boštjan Oblak, vsi učenci osnovne šole Lucijan Seljak iz Stražišča.

Med pionirji, ki letos končujejo tretji in četrti razred, je zmagal Glogovec (Astra), drugi je bil Trček (Horjul), tretji pa Kek (Grosuplje). Učenci petih in šestih razredov so pokazali že dobršno mero tehnike in znanja, zato je bila borba za najboljša mesta iz-

redno trda. Zmagal je Pintarič (Dol), drugi je bil Sreš (Pomurje), tretji pa Sircelj (Grosuplje).

Pri sedmošolcih in osmošolcih je bilo opaziti, da njihova vadba poteka pod strokovnim nadzorstvom v klubih, pa tudi kolesa, s katerimi vozijo, so dobre kvalitete. Zmagal je veliko obetajoči Kavaš, član domače Save, drugi je bil Zupančič (Grosuplje), tretji Bauman (tudi Sava).

Čeprav se je precej kolesarjev veteranov udeležilo istega dne tekmovanja obrtnikov v Ljutomeru, sta bila številčnost in konkurenca na zavidljivi višini.

Med veterani A, starimi od 35–40 let, je zmagal Hafner (Kokrica), pred Savčanom Dežmanom Branetom, sicer članom novega rekreativnega kolesarskega kluba Kranj, tretji pa je bil Savčan Marn, katerega je za kolesarstvo lani navdušil njegov sin.

Kljub temu, da so veterani A in B startali skupaj, je Plestenjak, tudi Savčan, ugnal vse in seveda zmagal tudi v svoji kategoriji.

Med veterani C je bil prvi Polajnar (Kokrica), med veterani D Fajdiga iz mariborskega Branika, med veterani E (nad 60 let) pa je Žerovnik ugnal najstarejšega 68-letnega mladega tekmovalca Juleta Kačiča, ki je sicer trener uspešnih mlajših mladincev kolesarskega kluba Sava.

Po letih precej mlajša rekreativca Jeraša in Robida sta morala priznati premoč Boruta Perparja, vsi pa so bili domačini.

Med člani C je bil prvi Jože Dovžan (Rog), drugi Ivančič Slavko (Pomurje), tretji pa Franjo Frank (Branik), Savčana Janez Gorjan, ki je uspešen tudi na tekmovanjih gasilcev, sta se uvrstila na peto in osmo mesto. Cesta na Šmarjetno goro je dolga le 2300 m, a je višinska razlika 300 m, kar je precejšen vzpon tudi za avtomobile. Da za kolesarje ni strmine, ki jo ne bi mogli prevoziti, so dokazali tudi tokrat.

Med mlajšimi mladinci je bil prvi Marn (Sava) pred Pavičem (Rog) in Žunom (Sava).

Med starejšimi mladinci je zmagal Herlec (Rog) pred Savčanoma Cudermanom in Kurentom, ter je s časom 8.26 dosegel tudi najboljši čas vseh kategorij in pokal.

Polončič je med člani dokazal, da njegovi letošnji uspehi niso naključni. Zmagal je pred Zanoškarjem (vsi Rog).

Kljub slabemu vremenu je prireditev uspela. Prihodnje leto bo še bolj zanimivo, saj bo tekmovanje na krožni kolesarski stezi, pa tudi tekmovalcev in gledalcev bo verjetno več.



Dne 11. 6. 1978 so se sodelavci Totre poslovili od svoje dolgoletne sodelavke Bože Gabrič z naslednjimi besedami:

Kruta usoda je že zopet pretrgala nit življenja mnogo, mnogo prezgodaj. Še vedno te vidimo med sabo, na delovnem mestu, pa vendar se obenem že za vedno poslavljamo od tebe.

Vsi starejši sodelavci se še spominjajo, kako si pred več kot 20 leti stopila med nas, mlado dekle, prekipevajoče od zdravja in sle po življenju. Vedno si v srcu nosila upanje in vero v pošteno in pravično življenje, ker si samo tako življenje imela za človeka vrednega. Tdružila si se na mnogih delovnih mestih in dajala od sebe vedno več, kot si zmogla.

Poznali smo te in se te bomo spominjali kot tiho in mirno sodelavko, ki je dobrovoljno prenašala vse naloge in preizkušnje, ki jih je pred njo postavljalo življenje. In življenje s preizkušnjami pri tebi ni skoparilo.

Borba za vsakdanji kruh, za dobro vzgojo tebi tako drage hčerke, je prezgodaj načela tudi tvoje zdravje. Plaho, skoraj boječe si prihajala z bolniške, kot da bi te bilo sram pred sodelavkami, ker ne moreš biti vedno med njimi in jim pomagati pri ustvarjanju boljšega jutri. Na tvojih ustih ni bilo besede »slabo«, vedno je iz tebe vel optimizem in »saj mora biti boljše, saj jutri bo bolje«.

Zelo si bila vesela, ko smo ti lani omogočili zdravljenje v zdravilišču, ker si upala, da bo s tem zdravljenjem zatrta huda bolezen. Kako varljivo je bilo upanje, da si premagala bolezen, saj je le-ta v še hujši obliki načela tvoje zdravje in te iztrgala iz naše sredine in od tvojih najdražjih.

Boža, za vedno boš ostala med nami, ohranili te bomo v lepem spominu.

Tvojim najbližjim iskreno sožalje.



PISMA, VESTI

V knjižnici je na voljo gradivo z naslovom »Šta inovatori treba da znajo o zaščiti prava industrijske svojine.«

— — —

Zdravo spoštovani tovariši in tovarišice!

Najprej vas tovariško pozdravljam in vam želim mnogo sreče in uspehov pri vašem delu. Sedaj sem že šel v prekomando in vam tako pošiljam novi naslov. Zahvaljujem se vam za januarsko plačo, ki ste mi jo poslali iz Save. Pozdravljam vse člane delovne organizacije, še posebej oddelek cevarna in sodelavce na konfekciji cevi za avtohladilnike.

Duško Petrovič
V. P. 4848/48
43002 Bjelovar

Sodelavcem iz Energetike in Vzdrževanja se iskreno zahvaljujem za dragoceno darilo, ki so mi ga izročili ob mojem odhodu v pokoj.

Miha Ovnek

— — —

Da bi mogel pozdraviti prav vse sodelavce iz SOP — OPP, se oglašam preko časopisa in pošiljam pozdrave vsem

Jenko Darko
V. P. 5835/16-Ve 1
57002 Zadar

Ob smrti moža

BAKOVNIK KARLA

se iskreno zahvaljujem kolektivu Sava za podarjeni venec, za poslovilne besede, katere je izrekel Gogala Matija iz prevleke valjev, kjer je bil pokojnik zaposlen, in za spremstvo na njegovi zadnji poti.

žena Marija Bakovnik

MALO ZA ŠALO, MALO ZA RES

Še malo in začel se bo naš kolektivni dopust. Preživeli ga bomo zelo različno. Na morju, v planinah, pri sorodnikih, znancih in ne nazadnje tudi pri delu na polju. Da, tudi gradili bomo.

Nekam čuden uvod za stran, ki smo jo namenili šalam in dovtipom, tudi na račun naših dopustov. Predvsem je ta stran namenjena vam. Želimo si, da bi vas tudi naše glasilo razvedrilo, da ne boste rekli, da smo prerესni in da sploh nismo mislili na trenutke oddiha.

Prepričani smo, da vam bodo šale vsč in da boste zadovoljno in veselo preživeli zaslužen počitek. Po dopustu na svidenje!

Šale, ki jih objavljamo, smo priredili, pa ne z namenom, da bi koga prizadel. Zdijo se nam bolj originalne, ko so takole obrnjene malo na moj, malo na tvoj račun.

— Vse po želji
Savčan pride v hotel in naroči:

»Natakar, prinesite mi biftek, pa glejte, da bo mehak in sočen in velik! Meso mora biti seveda pravilno začinjeno in odrezano od dobro uležane govedine!«

»Razumem,« se je priklonil natakar, »in kakšno kravno skupino naj ima žival?«

— Debelost
Pred vrtcem čaka svojega otroka zelo debel Savčan. Vzgojiteljica ga vpraša:
»Ali pričakujete otroka?«
»Ne, ne. Že po naravi sem tako debel...«

V muzeju

Prostor, v katerem je razstavljeno veliko okostje dinozavra, vstopi Savčanka in vljudno vpraša muzejskega čuvaja:

»Oprostite, ali bi lahko dobila pol kilograma kosti za mojega Fifija?«

Ne bo imela otrok

Savčanka pred sestankom:
»Ne morem na sestanek, ker imam otroke!«

Druga Svačanka: »Tudi jaz ne morem.«

Predsednik: »Ti pa nimaš otrok!«

Druga Savčanka: »Saj jih tudi nikoli ne bom imela, če bom kar naprej hodila na sestanke!«

— Čas

»Marko, kateri čas je to: moj oče ima denar.«

»Okrog trinajstega, tovariš učitelj.«

— Ribič

Tudi v Savi imamo precej ribičev, vendar upamo, da med njimi ni tako velikega lažniva kot v tej šali. Lojze namreč stalno laže, da lovi takšne ribe, da sploh ne more z rokami pokazati, kako so velike. Ko je kolegom to nekega dne že presedlo, so mu zvezali roke in ukazali, naj pokaže, kakšno ribo je danes ujel. Lojze, ki jih je nekaj časa postrani gledal, je stisnil roke v pest in rekel:
»Tako veliko oko je imela!«

— Med lažnivci — lovci

»Tine, veš, da sem kupil posteljo, ki se sama postilja?«

»Eh, kaj to! Jaz imam puško, katere petelin nese jajca...«

— Brezdelje

Ko se mož vrne zvečer domov, najde stanovanje v strašnem neredu: umazana posoda, razmetane obleke, razkopane postelje, nobena stvar ni na svojem mestu... Ves iz sebe od strahu pohiti v sobo, kjer zagleda ženo, kako mirno sedi in bere našo Savo.

»Kaj pa to pomeni?« vzklikne vznemirjeno. »Nič, vedno se sprašuješ, le kaj delam ves dan v hiši. No, danes tega nisem delala.«

— Strogi pogoji

Dekle po plesu svojemu fantu Savčanu, ki se mu, kljub pozni uri, še ne da domov:
»No, naj bo, povabim te samo še na eno kavico k meni, vendar pod enim pogojem...«
??? »V postelji mi ne boš bral savskega glasila...!«

Tu med nami

Najdeta se Savčana v gostilni. Eden »časti«. Prvič, drugi... in ob enajstih zvečer, ko prično gostilno zapirajo, pravi »plačilni«: »Ti, a veš, da si moj najdražji prijatelj!«

Te dni krožijo med nami takle nasvet za hujšanje:

— zjutraj en seks in en seks
— opoldan dva seksa brez seksa
— zvečer en seks in pol seksa!

Ko zve to precej obilna ženska, vzdihne: »Oh, ko bi moj mož to vzdržal.«

Zvedeli smo, da bo nekaj Savčanov letos letovalo tudi na nudističnih plažah. Vabimo jih, da nam odstopijo za objavo svoje slike z dopusta!

— Optimizem — takih primerov v Savi ni!

»Ali veš, kaj je višek optimizma?«

»Ne. To je, če se oženiš s svojo tajnico in misliš, da ji boš še lahko diktiral.«

— Kemija

»Janez, kateri so glavni elementi?«

»Kisik, ogljik, vodik, vino...«

»Kako — vino?«

»Kadar je očka poln alkohola, mama vedno pravi, da je spet v elementu!«

— Po ovinkih

»Žena, nikoli ne kontroliraš mojih žepov!«

»Ne! Ali je to kaj slabega?«

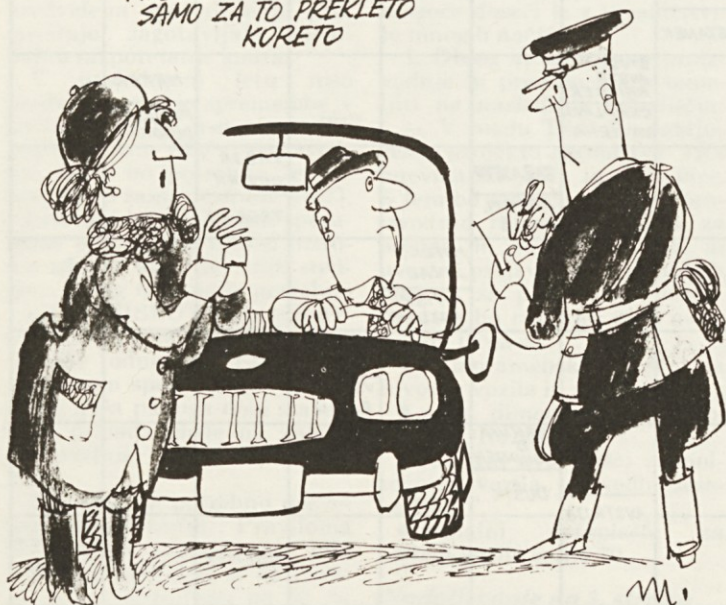
»Seveda, če bi jih, bi videla, da so vsi raztrgani!«

Sava Kranj

Sava, glasilo delavcev delovne organizacije industrije gumijevih, usnjenih in kemičnih izdelkov Sava Kranj. Glasilo izdaja odbor za informiranje, izhaja štirinajstredno, glavni in odgovorni urednik slovenske izdaje Jože Štular, tehnični urednik Lado Mraz, fotografije Ivan Draškič in Janez Jereb. Naslov uredništva: Kranj, Škofjeloška 6, telefon 25-461, interno 482 ali 282. Tisk GP Gorenjski tisk Kranj.

Glasilo je oproščeno temeljnega davka na podlagi mnenja republiškega sekretariata za prosveto in kulturo SRS (št. 421-1/72 z dne 27. marca 1973).

TOVARIS MILIČNK, LEPO PROSIM,
VZEMITE MU ŠE VOZNIŠKO
DOVOLJENJE, DA VSAJ NEKAJ
MESECEV NE BO ŠLO VSE
SAMO ZA TO PREKLETO
KORETO



GREMO NA DOPUST

Zdajle, ko smo že krepko v dopustniških dneh, bi bilo najbrž prav, če bi tudi v našem glasilu, tako kot to delajo v vseh časopisih, objavili nekaj koristnih, praktičnih in uporabnih nasvetov, uporabnih seveda zgolj za dopustniški čas. Žal pregled časopisov in revij pove, da vam nimam kaj novega svetovati in pri tem bi bila moja naloga lahko končana. Lahko, pravim, a ne bo tako, ker je še druga možnost od svetovati, to je odsvetovati. Tega pa v drugih časopisih ne boste našli.

Torej, kjerkoli vas bodo med dopustom vodile poti in stezice — spomnite se tehle odsvetov:

— Ob morju, v planinah... nikjer Savčanu ne »nakladajte« o krivicah, lumparijah, o nesposobnosti vsakega in vseh... Vaš kolega je namreč

popolnoma enakega mnenja, zato je škoda besed. Enostavno in racionalno si lahko rečeta: »Saj o Savčanih tako misliš kakor jaz, a ne!«

— Če boste doma — in po razgovorih sodeč boste mnogi — nikar preveč ne delajte. Nenadne fizične in psihične obremenitve zelo škodijo. Če boste že delali, potem naj bo delo le toliko težko kot v tovarni.

— Od svojih jeklenih konjčkov se tudi med dopustom ne bomo ločili. Toda, pozor! Če hočete 9. avgusta spet priti na delo, se na cesti ne obnašajte tako kot na tovarniških parkiriščih, sploh pa ne tako, kot se obnašate ob koncu »šihta«.

— S hrano ne ravnavajte tako kot v tovarni — »zunaj« je treba vse plačati!



NAGRADNA SKANDINAVSKA KRIŽANKA

				PREDUJEM, NAPLAČILO		VOLT	TO NE KEPIC	MITOL. PODZEM-LJE	KLJUČAV-NIČARSKO ORODJE	DEL HAMBURGA	VERDIJE-VA OPERA	ŠPORTNI KLUB	ROKOV-NIK	ITALIJA
				KAČJI VGRIZ						A				
				PAVLE VOVK		OCENA								ZDRAVIL-NI VRELEC
						ZOLATEV ROMAN								
				RASIST SMITH				FRANC.H. IME (FON.)			STANE SEVER			
								NASLEDNIK			MOŠTVO			
REKA NA HRVAŠKEM				NEMŠKI FIZIK: ERNEST (FON.)	REKA V SLOVE-NIJI	RUDAR			RUSKO M. IME					
						DIŠAVA			BISTRA HOI PLANIN					
POKRI-VALO						SLOVNA-RODNO-OSV. SVET			1. ČRKA		PRVA ŽENSKA			
						PISANA PAPIGA			MARIJA ANKON		ZNAK NA RECEPTIH			
MESNA JED							NAJMANJ DELEC			SODELAVKA V RTI (VMA)				
							DNEVNI ZASL.			KONC JOŽE				
NAJVEČJI DOSEŽEK								OČANEC				RIM. ŠT. 1002		
								MESTO V GOR. VOLTI				AVTOM. OZNAČENJE		
AMPER				SPRE-MEMBA						JOŽE DOLENC		KNIN		
				BELEŽKA										
NEZNANEC					OPERNI SPEVI				MENJA-ČICA					
					NEUMNEŽ									
BEOTIJEČ						PEVKA: ZUBOVIČ								
						ŠIBA								
				KANON		ALOJZIJA BAŠAR		14. ČRKA ABECEDE	GRŠKI BOG VOJNE	VRSTA PROJEK-CIJE		LEVI PRITOK VOLGE	KISIK	
				TONA		DIKTAT		KOBALT						
KRAŠKO VINO							MORJE				GEOMET. POJEM			
							ŠPANSKO Ž. IME				ZNAJKA PREŠ			
SLOVENSKI KARTOGRAF								OBRA-BITEV						SAMO-GLASHNIK
OŽINA NA MALAKI								LIPANOVIČ ANTE						ELEKTR. POLJSKA JAKOST
12. ČRKA ABE-CEDE				PESNIK SLOBEC					ZRAKOMER					
				PIJACA SLOVANOVI					OSTANEK					
GRŠKA ČRKA					IZDELOV. CEVI				BIVŠI AVSTR. KANCLER				METER	
					FOSFOR				CHAPLING VA ŽENA				POMOŽNI DUHOVNIK	
AME-RISKE OVCE							EDO OBLAK			SARAJEVO		VASJA OCVRK		
							VELIK OGENJ			NOGOM. KLUB		TROBILO		
					SLOVNIČNI POJEM					MITOL. ŽIVAL				
					DEL CELOTE					RIMSKI POZDRAV				
				KALIJ		SLAP V SLOVEN. POSL. ENOTA					ORGAN VIDA VSE V REDU			
				GRADB. MATERIAL					PLANINA NAD BOHINJEM					
									DUŠIK					
								AVSTRILIJA				POLMER		SESTAVILA: J. ŠTULAR